

**A Desirable Social Welfare of the Elderly in
Pho Prathap Chang Subdistrict Administrative Organization
Pho Prathap Chang District Phichit Province.**

Wichitra Phuangthako

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Public Administration
Field in Public Management
Pibulsongkram Rajabhat University
2013**

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง
อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ชื่อนักศึกษา

นางวิจิตตรา พ่วงท่าโก

สาขาวิชา

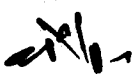
การบริหารจัดการภาครัฐ

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.วงศกร เจียมเผ่า

กรรมการ

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการ
ภาครัฐ

.....ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ อยู่มี่)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2557

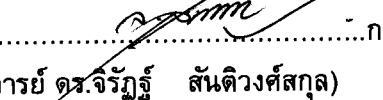
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน)

.....รองประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วงศกร เจียมเผ่า)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ ดร.จิรภรณ์ สันติวงศ์สกุล)

.....กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ ดร.โชติ บัตริ์)

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง
จังหวัดพิจิตร

ชื่อนักศึกษา

นางวิจิตตรา พ่วงท่าโก

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.วงศกร เจียมเผ่า

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการกำหนดขนาดด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 5 % ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 250 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้สถิติเชิงอนุมาน นามาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมาคือ สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านนันทนาการ และสวัสดิการด้านการศึกษา

2. เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และเกณฑ์ความสามารถ ไม่มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

3. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจำเป็นเร่งด่วนที่สุดคือ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย รองลงมาคือ สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านนันทนาการ และสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ตามลำดับ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการจัดการภาครัฐ

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่อประธานที่ปรึกษา.....

Title A Desirable Social Welfare of the Elderly in Pho Prathap Chang Subdistrict
 Administrative Organization Pho Prathap Chang District, Phichit Province.

Author Mrs. Wichitra Phuangthako

Advisor Dr. Wongsakorn Jiampao

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the models of social welfare management for the Elderly in Pho Prathap Chang Subdistrict Administrative Organization, Pho Prathap Chang District, Phichit Province, 2) to compare the needs of desirable social welfare of the elderly, 3) to study the guidelines on the desirable social welfare management for the elderly in Pho Prathap Chang Subdistrict Administrative Organization, Pho Prathap Chang District, Phichit Province. It is a quantitative research. The samples were 250 people with 95 percent reliability and 5 percent discrepancy by using Taro Yamane method of calculation. Data were collected by using questionnaire and were analyzed by using descriptive statistics, frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1) Models of social welfare management for the elderly in Phoprathap Chang Subdistrict Administrative Organization, Phoprathap Chang District, Phichit Province were in a high level in 6 aspects. When considering each aspect, it was found that the highest mean score of the aspect was housing welfare; however, poverty solving and underprivileged welfare, security in life and property welfare, public health welfare, recreational welfare and educational welfare were ranked secondly.

2) Comparing the desirable social welfare of the elderly in Pho Prathap Chang Subdistrict Administrative Organization found that the factors in gender, age, survival allowance, marital status, educational level, and occupation resulted in the desirable social welfare significantly different at .05; whereas, monthly income, income source, living characteristics, personal illness, ability criteria did not result in the desirable social welfare.

3) Guidelines for the desirable social welfare management for the elderly in Subdistrict Administrative Organization, Phoprathap Chang District, Phichit Province, mostly the samples thought that poverty solving and underprivileged welfare was urgently needed and public health welfare, housing welfare, security in life and property welfare, educational welfare and recreational welfare were ranked secondly.

Degree of Master of Public Administration
Field in Public Management
Academic Year 2013

Student's Signature:.....*Wichitra*.....

Advisor's Signature:.....*Wongsakorn Jiampao*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.วงศ์กร เขียมเผ่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล เกิดผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน อาจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ อาจารย์ ดร.จิรัฏฐ์ สันติวงศ์สกุล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ช่วยให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ตลอดจนเพื่อน พี่และน้อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและบุคคลในครอบครัวทุกท่านที่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา ตลอดจนความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ให้ตลอดมา หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

วิจิตตรา พ่วงท่าโก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ.....	21
แนวคิดรัฐสวัสดิการ.....	37
แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549).....	43
สวัสดิการสังคมเครื่องมือสร้างสุขมวลรวมประชาชาติ.....	46
สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการสังคม.....	47
สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559.....	48
นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ.....	54
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึง ประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน.....	76
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน.....	86
ส่วนที่ 4 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด ทั้งหมด 6 ด้าน.....	128
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	128
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	129
สรุป.....	131
อภิปรายผล.....	139
ข้อเสนอแนะ.....	144
บรรณานุกรม.....	146

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	151
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	152
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ.....	166
ประวัติผู้วิจัย.....	169

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบ

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	64
-----------------------------	----

สารบัญญัตราสาร

หน้า

ตาราง

1	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
2	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	71
3	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	72
4	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนเบียร์ยังชีพที่ได้รับ.....	72
5	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	72
6	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	73
7	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	73
8	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	74
9	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้.....	74
10	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	75
11	ตารางแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรคประจำตัว.....	75
12	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ.....	76
13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการ ต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน.....	76
14	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุต่อด้านสุขภาพอนามัย.....	77
15	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุต่อด้านการศึกษา.....	78
16	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุต่อด้านนันทนาการ.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง

17	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุต่อต้านที่อยู่อาศัย.....	82
18	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุต่อต้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	83
19	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุต่อต้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส.....	84
20	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามเพศ.....	86
21	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามอายุ.....	87
30	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ.....	93
39	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	99
46	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	102
54	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	107
63	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง

69	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัด สวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้.....	116
75	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัด สวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	119
81	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัด สวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามโรคประจำตัว.....	122
87	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อรูปแบบการจัด สวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ.....	125
93	แสดงจำนวนและร้อยละความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็น เร่งด่วนที่สุด.....	128

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีคุณค่าของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติสมควรให้การดูแลทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วย เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับครอบครัวและชุมชนให้นานที่สุด แต่ในภาวะความสูงอายุมักปรากฏความเสื่อมถอยทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย จึงต้องการการช่วยเหลือ ดูแล เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในวัยสุดท้ายของชีวิต โดยมีครอบครัวทำหน้าที่สำคัญดังกล่าวภายใต้การสนับสนุนขององค์กรภาครัฐในการจัดบริการ ตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุเกิดจากการที่ผู้สูงอายุไม่สามารถดูแลตนเอง และสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาไม่สามารถให้การดูแลผู้สูงอายุได้ การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในด้านสวัสดิการในช่วงแรกตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าครอบครัวมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นรัฐหรือหน่วยงานและองค์กรที่ให้การสงเคราะห์จะเข้ามาดำเนินการในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่มีสมาชิกในครอบครัวให้การดูแล ผู้ให้บริการที่สำคัญคือรัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนมีความมั่งคั่งและต้องการการบริการที่ดีขึ้น ประกอบกับสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถให้เวลาในการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การบริการด้านสวัสดิการในปัจจุบัน จึงมีใช้การมอบการบริการให้ตามความจำเป็นเท่านั้น เพราะผู้รับบริการมีชั้นชนชั้นยากจนในสังคมอีกต่อไป นอกจากนั้นจำนวนของผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับการบริการได้เพิ่มขึ้นและมีความคาดหวังที่จะมีชีวิตอยู่อย่างยืนยาวและมีคุณภาพมากขึ้น (

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรภาครัฐที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส ไว้ในหมวด 2 มาตรา 16 (10) ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 17(27)

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตามพระราชบัญญัติข้างต้น จึงได้กำหนดให้จัดทำแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 โดยให้มีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนดังกล่าวกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเรื่อง การส่งเสริมอาชีพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส การนันทนาการ การส่งเสริมกีฬา หรือการจัดให้มีสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ การศึกษาทั้งในและนอกระบบ รวมถึงการสาธารณสุข เช่น การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันการจัดบริการสาธารณะในด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ได้มีการดำเนินการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ งบประมาณและบุคลากรบางส่วนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปให้ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะ ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 เพื่อกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลประชาชนในท้องถิ่น และได้บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุไว้ ดังนี้ คือ มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 (1) โดยสรุปคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้อง สงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

จากภารกิจที่รับการถ่ายโอนและกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นย่อมจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้นและภารกิจหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญคือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น จนอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับและพัฒนา

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้การจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยในปี 2555 มีผู้สูงอายุคิดเป็นประมาณร้อยละ 12.7 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ซึ่งตามคำนิยามของ องค์การสหประชาชาติ (UN) ที่กำหนดไว้ว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วนเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจึงนับได้ว่าได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555 : ออนไลน์)

✕ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเขตพื้นที่รับผิดชอบให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 5,206 คน แยกเป็นชายจำนวน 2,571 คน หญิงจำนวน 2,635 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,628 ครัวเรือน และมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) รวมทั้งสิ้น 657 คน ในปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้น ซึ่งโครงสร้างประชากรมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2557 – 2559, 2556 : 7)

จะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะต้องหันมาให้ความสำคัญ ตลอดจนใส่ใจดูแลและจัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ และจากการดำเนินงานที่ผ่านขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุยังคงประสบกับปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาการถูกทอดทิ้งจากบุตรหลาน ปัญหาการดูแลตนเองไม่ได้เท่าที่ควร ตลอดจนยังขาดข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น ความต้องการเพิ่มเติมในด้านสวัสดิการสังคม ซึ่งสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการออกมารองรับอย่างทันที่ พร้อมทั้งจะก้าวทันสถานการณ์ของผู้สูงอายุและปรับกระบวนการทัศน์เดิมจากที่มองผู้สูงอายุว่าเป็นภาระของสังคม มาเป็นผู้ที่มีคุณค่าที่สังคมจะต้องเอาใจใส่และตอบแทนบุคคลที่ได้เคยทำประโยชน์ให้สังคมมาเป็นอย่างดีในอดีต

จากปัญหาและข้อเท็จจริงตามเหตุผลของสภาพการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของประชาชนโดยตรง จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต โดยมุ่งหวังตอบสนองกับความต้องการของผู้สูงอายุและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้มากที่สุดและสามารถนำมาใช้ประกอบการกำหนดแผนระยะยาวที่เหมาะสม เป็นรูปธรรมสำหรับรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญในลำดับต้นและเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมให้บรรลุเป้าหมายและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่มีเพศ อายุ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และเกณฑ์ความสามารถต่างกัน มีความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยจากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมตามกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

- 2.1.1 เพศ
- 2.1.2 อายุ
- 2.1.3 จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ
- 2.1.4 สถานภาพการสมรส
- 2.1.5 ระดับการศึกษา
- 2.1.6 อาชีพ
- 2.1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- 2.1.8 แหล่งที่มาของรายได้
- 2.1.9 ลักษณะการอยู่อาศัย
- 2.1.10 โรคประจำตัว
- 2.1.11 เกณฑ์ความสามารถ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ดังนี้ (แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549), 2545)

- 2.2.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย
- 2.2.2 สวัสดิการด้านการศึกษา
- 2.2.3 สวัสดิการด้านนันทนาการ
- 2.2.4 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย
- 2.2.5 สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.2.6 สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

จะเป็นการศึกษาในรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 657 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 5 % ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 250 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบสวัสดิการสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม เป็นธรรม ทัวถึง เท่าเทียม มีมาตรฐานเป็นรูปแบบที่มีความหลากหลายเป็นสวัสดิการแบบทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม

รัฐสวัสดิการ หมายถึง รัฐที่มีแนวนโยบายของประเทศที่คำนึงถึงการกระจายความมั่งคั่งในสังคมประเทศออกไปสู่ประชาชนพลเมืองทั้งประเทศอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยมุ่งจัดบริการต่าง ๆ ให้ประชาชนทุกคนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต อาทิ มีที่อยู่อาศัย มีการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพพอนามัย ได้รับการศึกษา มีรายได้จากการทำงานที่เป็นงานสุจริตและงานนั้นไม่ทำให้ต้องเสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนได้รับความมั่นคงทางสังคม อันประกอบไปด้วย การประกันสังคมและการสงเคราะห์ประชาชน ทางสังคม การดูแล

กลไกการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง กลไกที่ทำให้การจัดสวัสดิการสังคมเกิดขึ้น ได้แก่ กลไกของนโยบาย กลไกการบริหารจัดการ และกลไกการดำเนินงานซึ่งการจัดสวัสดิการสังคมจะบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้กลไกการทำงานทั้ง 3 ส่วน ไปพร้อม ๆ กัน

ทางเลือกของรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง การที่ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมมีส่วนร่วมกำหนด ร่วมจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมที่มีมากกว่า 1 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ รัฐสวัสดิการ รูปแบบสวัสดิการสังคมพหุลักษณะ รูปแบบสวัสดิการสังคมประชานิยม รูปแบบสวัสดิการสังคมท้องถิ่นและรูปแบบสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการบริการสวัสดิการสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่จัดบริการ ให้ประกอบด้วย การสงเคราะห์ บริการทางการแพทย์ ชมรมผู้สูงอายุและบริการสวัสดิการอื่นๆ

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับบริการและสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างจัดบริการให้

ความต้องการสวัสดิการสังคม หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้ มีระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนา สังคมรวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. **สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านสุขภาพ อนามัยสำหรับประชาชน ถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐาน ทั่วถึง มีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. **สวัสดิการด้านการศึกษา** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการศึกษา สำหรับประชาชน ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ การฝึกอาชีพที่ เหมาะสม การจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสาร

3. **สวัสดิการด้านนันทนาการ** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านนันทนาการ สำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ

4. **สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับ ประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย

5. **สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** หมายถึง การให้บริการ สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดบริการด้าน รักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะและส่งเสริม ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรมถูกแสวงหา ผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง

6. **สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาคความยากจนและด้อยโอกาส** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาคความยากจนและด้อยโอกาส ได้แก่ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน การลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตรที่เลี้ยงดูบุพการี การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ การสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี การจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคม

แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง วิธีดำเนินงาน และการปฏิบัติเพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเริ่มจากการวางแผน วางแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานตัวชี้วัดการจัดสวัสดิการ เพื่อให้การสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบของการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุให้ตรงกับความต้องการและมีทิศทางเพิ่มมากขึ้น

2. ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบปัจจัยที่กำหนดความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3. สามารถนำแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ไปสู่การปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้สูงอายุได้จริง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม
3. แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ
4. แนวคิดรัฐสวัสดิการ
5. แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545–2549)
6. สวัสดิการสังคมเครื่องมือสร้างความสุขมวลรวมประชาชาติ
7. สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการสังคม
8. สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555–2559
9. นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ
10. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
12. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการต่อสู้แสวงหาให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการเสมอและความต้องการของมนุษย์นี้เองไม่มีที่สิ้นสุด (Unlimited needs) คือ เมื่อความต้องการเกิดขึ้นได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นนั้นจะลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไป แต่จะเกิดความต้องการสิ่งใหม่ต่อไป

รินแอนดิมอนแท็ค (Rine and Montag, 1976 อ้างถึงใน มณฑิรา เขียวยิ่งและคณะ, 2540 : 16 – 17) ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการเพื่อดำรงชีวิตเป็นความต้องการพื้นฐานที่ต้องบรรลุเพื่อให้มนุษย์อยู่อย่างปกติ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย ความสุขสบายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ความสะอาดของร่างกายทั่วไป และความสะอาดของสภาพแวดล้อม ความต้องการควบคุมอุณหภูมิของร่างกายตลอดจนความต้องการการขยับถ่าย

2. ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological needs) ได้แก่ ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ ต้องการความมั่นคง ความเป็นอิสระ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความสำเร็จ

3. ความต้องการทางวิญญาณ (Spiritual needs) ได้แก่ ความต้องการ ความเชื่อ ความหวัง ความมีศักดิ์ศรี ความมีเหตุผล การปลอบใจและเสริมภาพ

วัตสันด์ (Watson ,1985 อ้างถึงใน มณฑิรา เขียวยิ่งและคณะ, 2540 : หน้า 17) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการขั้นต่ำ

1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศและการขยับถ่าย

1.2 ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการในการมีกิจกรรมทางเพศ ความต้องการในการมีอิสระที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีการเคลื่อนไหวที่อิสระ

2. ความต้องการขั้นสูง

2.1 ความต้องการด้านจิตสังคม ได้แก่ ความต้องการได้รับความรักความเอาใจใส่

2.2 ความต้องการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จ ความสมหวังในชีวิตและได้รับการยอมรับ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 48 – 51) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างไร เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางร่างกายของเราเป็นสำคัญเป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นทำให้เกิดความรู้่องไว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำเพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย ร่างกายของคนเราเสียน้ำเนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลังกาย การทำงานหนักทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้เริ่มขึ้นเมื่อคนเราย่างเข้าสู่วัยรุ่น และเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจ รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราคำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไปและต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนได้

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความป่วยเจ็บเป็นไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้ายคนเราก็จะหลีกเลี่ยงหรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกายได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่และซ่อมแซมส่วนสึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจเราอาจอดข้าวอดน้ำได้หลายชั่วโมง แต่กลับหายใจได้ไม่นาน

1.8 ความต้องการการขยับถ่าย เป็นการขยับของเสียออกจากร่างกายซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับอาหารและน้ำเพราะของเหลือเหล่านี้จะเป็นพิษกับร่างกาย ทำให้เราอึดอัดไม่สบาย บางครั้งอาจทำลายชีวิตได้

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and social needs) ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจและสังคมนี้ยังแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลาและโอกาสที่แตกต่างกันออกไปด้วยลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคมมีดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคนสิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้บางที่เราก็กังการศึกษาวางจะเริ่มต้นอย่างไรและควรทำอย่างไรต่อไป

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้แม้ในบุคคลเดียวกัน

2.4 ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้ บางครั้งก็ปราศจากเหตุผลและคุณธรรม

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

1. ทฤษฎีความต้องการ Maslow (Maslow's Need Hierachy) Maslow ได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541 : 51)

1.1 บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

1.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น

1.3 ความต้องการของบุคคล จะเรียงเป็นลำดับชั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป

1.3.1 ความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การบรรเทาความเจ็บปวดต่าง ๆ เป็นต้น

1.3.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety and security needs) ความต้องการมีอิสระ และปลอดภัยจากภัยคุกคามต่างๆ

1.3.3 ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongingness, social and love needs) ความรู้สึกว่าตนได้รับความเป็นมิตร ความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่ม

1.3.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Self-esteem needs) เป็นความต้องการ ให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติและเห็นความสำคัญของตน

1.3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต(Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบหรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2. ทฤษฎีความต้องการของ Alderfer (Alderfer's ERG Needs Theory) Alderfer ได้คิดทฤษฎีความต้องการที่เรียกว่า ทฤษฎี ERG (ERG : Existence-Relatednees-Growth Theory) โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประการ ดังนี้

2.1 ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence needs) เป็นความต้องการที่ตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย

2.2 ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย

2.3 ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth needs) เป็นความต้องการสูงสุดรวมถึงความต้องการได้รับความยกย่องและความสำเร็จในชีวิต

3. ทฤษฎีความต้องการของ Murray (Murray's Manifest Needs Theory) Murray อธิบายว่าความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ 4 ประเภท คือ (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541 : 52-53)

1. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี
2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
3. ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง
4. ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่นและต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

4. ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ Mc Clelland (Mc Clelland's Achievement Motivation Theory) Mc Clelland ได้กล่าวเน้นถึงความต้องการไว้ 3 ประเภท คือ (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541 : 53)

1. ความต้องการประสบความสำเร็จ (Needs for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา
2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะมีพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น

เมื่อพิจารณาทฤษฎีความต้องการทั้ง 4 ทฤษฎีนี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะจำแนกความต้องการของมนุษย์โดยเน้นความต้องการทางด้านจิตใจยกเว้นทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ มีแนวคิดที่มนุษย์จะมีความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับผลสำเร็จในระดับขั้นต่อไปจะเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ

ความต้องการของผู้สูงอายุ (Need of the elderly)

ผู้สูงอายุมีลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นปัจเจกของตนจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์หรือเฉพาะของผู้สูงอายุซึ่งจะพบในผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้น ความต้องการของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกันและหากไม่ได้รับการตอบสนองย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความต้องการของผู้สูงอายุ นักวิชาการได้เสนอไว้ดังนี้

พันธูทิพย์ รามสูตร (2524 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2536 : 43 – 44) ได้จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุในโลกต้องแสวงหาให้ได้มาเท่ากับเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุไม่ว่าจะอยู่ในสังคมวัฒนธรรมใดๆ ก็ตาม จากการสำรวจความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่าง ๆ กัน อาจสรุปได้ว่าผู้สูงอายุในโลกต่างมีความต้องการตรงกันที่จิตใจ กล่าวคือ

1.1 ผู้สูงอายุพยายามมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้หรืออย่างน้อยก็อยู่ไปจนกว่าความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวนั้นไม่มีความหมายหรือเมื่อถึงแก่ความตาย

1.2 ผู้สูงอายุพยายามรักษาลำไส้และศักยภาพทางร่างกายและทางสมองให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ผู้สูงอายุพยายามป้องกันและขจัดไขว่ซึ่งสิทธิพิเศษที่เคยเป็นในชีวิตวัยต้น เช่น ความรู้ ความชำนาญ ทักษะสมบัติ เกียรติคุณและอำนาจ

2. ความต้องการขั้นสูง คือ ความต้องการซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงง่ายอาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้าหรือระยะยาวหรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุเป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุและจะถูกปรุงแต่งโดยวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วยเป็นลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคม

ศรีทับทิม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์ (2534 อ้างถึงใน สายสวาท เกตราสุวรรณ, 2542 : 32 – 33) ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว (Family support) ผู้สูงอายุเมื่อถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยว หรือแยกตัวอยู่คนเดียว ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทางจิตใจรวมทั้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคลหรือองค์การสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการสนับสนุนจากครอบครัวดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์การภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การภาคเอกชนทั้งที่เป็นองค์การศาสนาและองค์การที่มีใช้ศาสนาก็ได้

2. ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภทประกันชราภาพ เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพและเลิกประกอบอาชีพแล้วจะได้รับบำนาญชราภาพ เพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่อัตภาพในบั้นปลายของชีวิตไม่เป็นภาระของบุตรหลานและสังคม

3. ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภท ในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้นให้มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรมและในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ

4. ความต้องการที่จะลดความพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลงถ้าหากครอบครัวและสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคมแล้วจะเป็นการช่วยผู้สูงอายุให้รู้จักพึ่งตนเองไม่เป็นภาระแก่สังคมในบ้านปลายของชีวิต

5. ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว กลุ่ม และสังคม (Sense of Belonging)

5.2 ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัว และสังคม (Sense of Recognition)

5.3 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มของชุมชนและของสังคม (Sense of Importance)

5.4 ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชนและสังคมและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัวและสังคมได้ (Better relationships and adaptation adjustment)

5.5 ความต้องการการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of opportunity)

6. ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and psychological needs) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่ไม่เห็นสัมผัสไม่ได้แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัวและการมีสุขภาพกายและจิตที่ดีนอกจากนั้นยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัว ความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในบ้านปลายชีวิต

7. ความต้องการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากบุคคลหรือหน่วยงานของตนเพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้ เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจ คือ ความต้องการที่จะช่วยตนเอง เพื่อให้พ้นจากสภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ 2 และ 4 ดังกล่าวแล้ว

แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม

ความหมายของสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social welfare) เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างดียิ่งและยังถือว่าเป็นหลักคุณภาพชีวิตที่ดี ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบเรียบถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์มีผู้ให้ความหมายของงานสวัสดิการสังคมไว้มากมายดังนี้

เอนไซโคลปีเดีย ออฟ โซเชียล เวิก (Encyclopedia of Social Work, 1971 อ้างถึงใน วันทนี วาสิกะสินและคณะ, 2543 : 1) ได้ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคมหรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล กลุ่มและชุมชน

เฟรนด์แลนเดอร์ แอนด์ เอ็ป (Friendlander and Apte, 1980 อ้างถึงในวันทนี วาสิกะสินและคณะ, 2543 : 1) ได้ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคมเป็นระเบียบนโยบาย ผลประโยชน์และบริการ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการจัดบริการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเป็นที่ยอมรับกันว่าสวัสดิการสังคมเป็นบริการพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวร เปลี่ยนแปลงจากสภาวะที่เคยยากลำบากไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่าดีกว่ารวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด

วิจิตร ระวิวงศ์ (2532 อ้างถึงใน วันทนี วาสิกะสิน และคณะ, 2543 : 1 – 2) ได้ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนทุกระดับ จัดให้มีขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนโดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้จากหลายสาขาไม่เฉพาะแต่นักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ทั้งนี้จุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคมคือ ประชาชนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและมีหลักประกัน งานสวัสดิการไม่เพียงแต่จะช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบความเดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมาตรการป้องกันและส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วยประการที่สำคัญสวัสดิการสังคมถือเป็นส่วนหนึ่งของงานพัฒนาสังคม

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545) ได้ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม หมายถึงระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการ และบริการสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมทุกระดับ

รูปแบบของสวัสดิการสังคม

ทิทมัส (Titmuss, 1974 อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทบุรีมະດຸລ, 2544 : 12 – 14) ได้แบ่งสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราวบรรเทาปัญหาหรือแบบเก็บตก (Residualism or residual model of welfare) สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราวนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าบุคคลในสังคมจะได้รับการตอบสนองความต้องการโดยแหล่งตอบสนองคือครอบครัวและตลาดรูปแบบนี้หากประชาชนประสบความเดือดร้อนจะต้องช่วยเหลือตนเองโดยหันเข้าหาทรัพยากรของตนเอง ซื่อหาบริการทางสังคมมาตอบสนองความต้องการหากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หน่วยงานสวัสดิการของรัฐบาลจึงจะเข้าไปช่วยเหลือเป็นครั้งคราวไป เสมือนกับการดำเนินการเชิงรับรอให้เกิดปัญหาขึ้นก่อนจึงถามแก้ไข รูปแบบนี้ทำให้เกิดการรับรู้ที่ประชาชนที่ใช้บริการของรัฐบาลจึงเป็นพวกที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เป็นภาระของสังคม

2. สวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ผลทางอุตสาหกรรม (Industrial Achievement performance or handmaiden model) มองว่าสวัสดิการสังคมเป็นเสมือนกลไกหนึ่งในระบบเศรษฐกิจเป็นเครื่องตอบแทนแก่ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันระบบเศรษฐกิจ โดยใช้มาตรการทางด้านภาษีอากรและการเงินการคลังตลอดจนผลตอบแทนในอาชีพเป็นสิ่งตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เป็นกำลังการผลิตโดยเกณฑ์การจัดสรรพิจารณาจากความสามารถในการทำงาน สถานภาพ บทบาทในการทำงาน ผลิตผลของงานเป็นสำคัญ

3. สวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institution redistributive model) รูปแบบนี้ถือว่าสวัสดิการสังคมเป็นสถาบันสังคมสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดบูรณภาพในสังคมซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สังคมจะขาดเสียมิได้แม้ว่าสังคมนั้นจะมีเสถียรภาพแล้วก็ตามสวัสดิการสังคมตามแนวคิดนี้ก็ยังต้องทำให้ระบบสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่นขณะที่ระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีสร้างความเป็นธรรมทางสังคม เศรษฐกิจอันเป็นธรรมชาติที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสถาบันมีความเหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจเสรีควรที่จะดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อเป็นการค้ำกับระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม

ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคม มีขอบเขตครอบคลุมลักษณะงานดังนี้ (อ้างใน ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544 : 21 – 22)

1. การประกันสังคม (Social insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้างให้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายทุพพลภาพ เสียชีวิต อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน การคลอดบุตร การประกันกรณีชราภาพและการสงเคราะห์บุตรของลูกจ้าง โดยรัฐได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ความคุ้มครอง

2. การช่วยเหลือสาธารณะ (Public assistance) เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ยากไร้ ผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเป็นลักษณะการสงเคราะห์แบบให้เปล่า ในรูปของเงิน สิ่งของ การให้คำปรึกษาแนะนำและบริการต่างๆ

3. บริการสังคม (Social services) เป็นบริการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แบ่งลักษณะบริการเป็น 6 ประเภท ดังนี้

3.1 สุขภาพอนามัย (Health) เป็นบริการด้านสุขภาพอนามัยและการสาธารณสุขโภชนาการ และมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน

3.2 การศึกษา (Education) เป็นบริการที่จัดให้สำหรับประชาชนทุกคนที่อย่างน้อยต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากรัฐและบริการด้านการศึกษานี้มีทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

3.3 ที่อยู่อาศัย (Housing) เป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย

3.4 การมีงานทำและมีรายได้ (Employment and income maintenance) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ คุ้มครองการทำงาน รายได้และประกันสังคม

3.5 บริการสังคม (Social services) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ในด้านการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.6 นันทนาการ (Recreation) เป็นบริการที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการห้องสมุด บริการด้านกีฬา ดนตรี ภาพยนตร์การออกกำลัง และรวมทั้งงานอดิเรกอื่นๆ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี 7 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2545)

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บการรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันโดยประชาชนไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใดหรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใดหรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตามพึงได้รับบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้ 18 มาตรฐานอย่างทั่วถึงเสมอภาคเป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคลและประชาชน

2. การมีการศึกษาที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มี ความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่ การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไปและแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมหรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบ การศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชน ทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การมีที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพช่วย เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในตนเองเดียวกันประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลัง ความสามารถของบุคคลที่จะได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคงอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมด้วยมลพิษหรือเสียงต่อภัยพิบัติเสียงต่อความ เสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

4. การมีงานทำ การมีรายได้และการมีสวัสดิการแรงงาน หมายถึง ประชาชนมีงานทำที่ทำให้ มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมาย กำหนดงานที่ทำต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อม เสียมแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย

5. การมีความมั่นคงทางรายได้ หมายถึง ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวในรูปของการ ประกันสังคมซึ่งครอบคลุมเรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตร การชดเชยการ ขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิกการทุพพลภาพ ชราภาพและการว่างงาน การประกันสังคมเป็นมาตรการ หนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคมโดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ได้รับความ เดือดร้อนเมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมด บางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

6. นันทนาการ หมายถึง ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อน ใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้น ๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมและไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบกดขี่ข่มเหงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในกลุ่มอื่น ๆ

7. การบริการสังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจนผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รัฐควรมุ่งให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งหมายถึงว่าผู้สูงอายุนั้นเป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of life) ดังนั้นแนวคิดที่ยึดถือกันมานานและใช้เป็นรากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุประกอบด้วยแนวคิด 2 ประการคือ (อ้างถึงใน ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544 : 48 – 49)

1. แนวคิดด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Aspect of Aging) หมายถึงผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและความต้องการในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทางรายได้และการจ้างงาน รวมถึงการศึกษา

2. แนวคิดด้านพัฒนา (Developmental Aspect of Aging) หมายถึง แนวคิดที่มีต่อบทบาทของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมการบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนั้น มีความชัดเจนและเริ่มเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในสังคมมากขึ้น ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุสากล โดยมีการประกาศเจตนารมณ์ที่ชัดเจนและในวันที่ 16 ธันวาคม 2534 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองหลักการ 18 ประการสำหรับผู้สูงอายุดังนี้ (อ้างใน อภิญา เวชยชัย, 2544 : 6 – 7)

หลักการที่ 1 การมีเสรีภาพ

1. ผู้สูงอายุควรได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพอนามัยอย่างพอเพียงโดยการมีรายได้ การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชนและการช่วยเหลือตนเอง
2. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการทำงานหรือสามารถได้รับรายได้อื่น ๆ
3. ผู้สูงอายุควรมีส่วนในการตัดสินใจว่าเมื่อใดจะต้องพ้นจากการทำงาน
4. ผู้สูงอายุควรได้รับการฝึกอบรมและศึกษาดูตามความเหมาะสม
5. ผู้สูงอายุควรจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบปลอดภัยด้วยความพึงพอใจตามกำลังความสามารถ
6. ผู้สูงอายุควรที่จะได้อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองตลอดระยะเวลายาวนานเท่าที่เป็นไปได้
7. ผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ที่จะส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนและสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับชนรุ่นหลังได้
8. ผู้สูงอายุควรจะได้รับพัฒนาในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและเป็นอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมตามความสนใจและกำลังความสามารถของคน
9. ผู้สูงอายุควรมีบทบาทที่จะจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมของผู้สูงอายุเองได้

หลักการที่ 3 การได้รับการดูแล

- 10. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลจากครอบครัวและชุมชนและได้รับการคุ้มครอง
- 11. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัย เพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูทางร่างกาย
- 12. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคมและกฎหมายเพื่อเป็นการ

ส่งเสริม สนับสนุน การเป็นอิสระ การคุ้มครองและการได้รับการดูแล

13. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลคุ้มครอง ฟื้นฟูและส่งเสริมทางด้านสังคมและจิตใจอย่างเหมาะสม จากสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสภาพแวดล้อมที่มั่นคง

- 14. ผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

หลักการที่ 4 การบรรลุความพึงพอใจของตนเอง

- 15. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มความสามารถ
- 16. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาวัฒนธรรม จิตใจและกิจกรรมนันทนาการของสังคม

หลักการที่ 5 ความมีศักดิ์ศรี

17. ผู้สูงอายุควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยศักดิ์ศรีและความปลอดภัย โดยปราศจากการถูกแสวงหาประโยชน์และถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ

18. ผู้สูงอายุควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามสถานภาพและภูมิหลังและมีอิสระในการช่วยเหลือตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ

แนวคิดสิทธิมนุษยชน/ปฏิญญาผู้สูงอายุ/หลักการสหประชาชาติ

การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น แต่การดูแลผู้สูงอายุซึ่งเป็นหน้าที่ของบุตรหลานได้เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เนื่องจากการที่บุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้านและนิยมแยกครอบครัวออกไปอยู่ตามลำพัง ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สังคมไทยจึงได้ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ จึงได้มีการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขึ้นโดยมีแนวคิดพื้นฐานในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุดังนี้

สมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal of Human Rights) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) โดยเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามข้อบัญญัติอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่เคารพในเกียรติยศและศักดิ์ศรี ความมีเสรีภาพ ความยุติธรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ทางการเมืองของแต่ละประเทศ ซึ่งในบทบัญญัติของปฏิญญาดังกล่าว ได้มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงสิทธิของผู้สูงอายุไว้ในมาตรา 25 (1) คือ “มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับมาตรฐานในการครองชีพที่เหมาะสมเพื่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของตนเองและครอบครัว อันได้แก่ อาหาร

ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาลและบริการทางสังคมที่จำเป็นและมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันความมั่นคงในกรณีการว่างงาน การเจ็บป่วย การเสื่อมสมรรถภาพ การเป็นหม้ายหรือการขาดความไม่สะดวกในการดำรงชีวิตอื่นที่นอกเหนือจากการควบคุม”

แต่เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองและการปกครองของแต่ละประเทศมีสภาพแตกต่างกัน ประกอบกับความไม่มั่นคงทางการเมือง จึงส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุทั่วโลกมีขึ้นอย่างไม่เท่าเทียมกันในแต่ละประเทศ

ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) สมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติรับรองแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นมาตรการระหว่างประเทศฉบับแรกที่ได้มีการวางแนวคิด หลักนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุไว้อย่างเป็นรูปธรรม และในปีเดียวกันที่ประชุมสมัชชาโลกเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้มีมติรับรองแผนดังกล่าว ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย จึงมักเรียกแผนดังกล่าวว่า Vienna Plan โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงในศักยภาพของรัฐและสังคมในด้านความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเด็นต่าง ๆ คือ สุขภาพและโภชนาการ การคุ้มครองผู้บริโภคนสูงอายุ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม การประกันรายได้และการจ้างงานและการศึกษา ซึ่งมาตรฐานและยุทธวิธีเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิอธิปไตยและความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ

หลักการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุของสหประชาชาติ

สหประชาชาติได้รับรองหลักการสำหรับผู้สูงอายุเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ.1991 (พ.ศ. 2534) ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ได้ใช้เป็นหลักสำคัญในการกำหนดแนวทางในการจัดบริการให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

หลักการที่ 1 การมีเสรีภาพ

1. ผู้สูงอายุควรได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพอนามัยอย่างเพียงพอ โดยการมีรายได้ การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชน
2. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการทำงานหรือสามารถได้รับรายได้อื่น ๆ
3. ผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าเมื่อใดจะต้องพ้นจากการทำงาน
4. ผู้สูงอายุควรได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาตามความเหมาะสม
5. ผู้สูงอายุควรที่จะได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบ ปลอดภัยด้วยความพึงพอใจตามกำลังความสามารถ
6. ผู้สูงอายุควรที่จะได้อยู่ในบ้านของตนเองตลอดระยะเวลาอันเท่าที่เป็นไปได้

หลักการที่ 2 การมีส่วนร่วม

7. ผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ที่จะส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของตนและสามารถถ่ายทอดความรู้ทักษะให้กับชนรุ่นหลังได้
 8. ผู้สูงอายุควรที่จะได้รับการพัฒนาโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและเป็นอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมตามความสนใจและกำลังความสามารถของตน
 9. ผู้สูงอายุควรมีบทบาทที่จะจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมของผู้สูงอายุเองได้
 10. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชนและได้รับการคุ้มครอง
 11. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัยเพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูทางร่างกายจิตใจ และอารมณ์ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันหรือชะลอการเจ็บป่วยในระยะเริ่มต้น
 12. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคมและกฎหมาย เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุน การเป็นอิสระ การคุ้มครองและการได้รับการดูแล
 13. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแล คุ้มครอง ฟื้นฟูและส่งเสริมทางด้านสังคมและจิตใจอย่างเหมาะสมจากสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสภาพแวดล้อมที่มั่นคง
 14. ผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต
- ## หลักการที่ 4 การบรรลุความพึงพอใจของตนเอง

15. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ
16. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาวัฒนธรรม จิตใจและกิจกรรมนันทนาการของสังคม

หลักการที่ 5 ความมีศักดิ์ศรี

17. ผู้สูงอายุควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยศักดิ์ศรีและความปลอดภัยโดยปราศจากการถูกแสวงหาผลประโยชน์ ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ
18. ผู้สูงอายุควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามสถานภาพและภูมิหลังและมีอิสระในการช่วยเหลือตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

นอกจากหลักการต่าง ๆ ที่กล่าวมา ในปี พ.ศ. 2542 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปีนั้นเป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ (International Year of Older Persons) และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดกิจกรรมและเฉลิมฉลองปีดังกล่าว โดยมีหลักการของสหประชาชาติในการจัดกิจกรรม “มุ่งสู่สังคมเพื่อคนทุกวัย” (Towards a Society For all Ages) เพื่อลดช่องว่างในสังคมระหว่างผู้สูงอายุกับบุคคลวัยอื่นๆ โดยมีหลักการว่า ผู้สูงอายุได้รับการเอาใจใส่ในสังคมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเป็นอิสระ (Independence)
2. การมีส่วนร่วม (Participation)
3. การดูแลเอาใจใส่ (Care)
4. ความพึงพอใจในตนเอง (Self- Fulfillment)
5. ความมีศักดิ์ศรี (Dignity)

แนวนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีแนวนโยบายและการดำเนินการคุ้มครองและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุตามนโยบายขององค์การสหประชาชาติ ดังนี้

1. แผนผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2525 – 2544)

อันสืบเนื่องจากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติในวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2521 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่วางแผนกำกับดูแลนโยบายและจัดกิจกรรมระดับชาติที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุในระยะยาว โดยมีการกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในด้านการจัดสวัสดิการเคลื่อนที่และการให้สิทธิลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุและบุคคลที่อุปการะผู้สูงอายุไว้ในครอบครัว

นอกจากนี้ยังได้กำหนดบทบาทให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุไว้ดังนี้

1. ผู้สูงอายุควรได้อยู่กับครอบครัวอย่างอบอุ่น ได้รับการเคารพและการดูแลเอาใจใส่จากลูกหลาน
2. ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้และไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลจากครอบครัว ควรได้รับการดูแลจากสังคม
3. ผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและชุมชนตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล
4. ผู้สูงอายุควรได้รับข้อมูลข่าวสารและวิธีการดูแลสุขภาพตลอดจนข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้สูงอายุปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ได้

แผนผู้สูงอายุดังกล่าวประสบกับปัญหาการดำเนินงานและการนำไปสู่การปฏิบัติการดำเนินงานของคณะกรรมการระดับชาติไม่มีความต่อเนื่องเพราะมีการปรับเปลี่ยนตัวกรรมการอยู่บ่อยครั้ง และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและบุคลากรมีจำนวนน้อย และกระจัดกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ

2. นโยบายและมาตรการผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535- 2554)

มาตรการดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. ส่งเสริมและให้บริการการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้สูงอายุรู้จักการปรับตัวการป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ
2. จัดให้มีบริการพื้นฐานและสวัสดิการทางสังคมและการสงเคราะห์ให้แก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยและไม่มีผู้อุปการะ
3. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามความสามารถและความถนัด
4. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวและผู้สูงอายุ
5. สนับสนุนให้สถาบันศาสนามีบทบาทในการเป็นที่พึ่งพาทางใจแก่ผู้สูงอายุ
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและภาคเอกชนเข้าร่วมจัดบริการและสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ
7. สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรสำหรับดูแลรักษาและให้บริการแก่ผู้สูงอายุ

เมื่อมีการศึกษาถึงการตอบสนองต่อนโยบายและมาตรการดังกล่าวในสมัยรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน (พ.ศ. 2534-2535) นายชวน หลีกภัย (พ.ศ.2535) นายบรรหาร ศิลปอาชา (พ.ศ. 2538) และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (พ.ศ. 2538) พบว่า การดำเนินการเพื่อสนองต่อนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ยังไม่บรรลุเป้าหมายและเกิดความล่าช้าขึ้นในหลายมาตรการ โดยในทุกรัฐบาลมักจะมุ่งเน้นการขยายการบริการและสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สังคม และสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่

3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุใน ส่วนที่ 1 บททั่วไป

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรงหากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิ ตามความในหมวดนี้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำ มิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนด ไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่น กำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตาม วรรคสาม

ส่วนที่ 9 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ

มาตรา 51 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสม และได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์

มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 55 บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ย่อมมี สิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

4. ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย (พ.ศ. 2542)

เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ในเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญ แห่งอาณาจักรไทย เพื่อให้แผนงาน นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ได้นำไปสู่การ ปฏิบัติในปี พ.ศ. 2542 ผู้แทนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กร ผู้สูงอายุและผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุไทยขึ้น เพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

รัฐบาล องค์กรเอกชน ประชาชนและสถาบันสังคมต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและ คุณค่าของผู้สูงอายุ ซึ่งได้ทำประโยชน์ในฐานะ “ผู้ให้” แก่สังคมมาโดยตลอด ดังนั้น จึงควรได้รับ ผลในฐานะเป็น “ผู้รับ” จากสังคมด้วย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทยเป็นพันธกรณี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการ ค้ำคองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้

ข้อ 1. ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และค้ำคองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้งและละเมิดสิทธิ โดยปราศจากการเลือก ปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้และผู้พิการที่สูงอายุ

ข้อ 2. ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ รัก ความเข้าใจ ความ เอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่กันอย่างมีความสุข

ข้อ 3. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตน อย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจ ถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้านเพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย

ข้อ 4. ผู้สูงอายุควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้สังคมมีโอกาส ได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิด ความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า

ข้อ 5. ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมี หลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม

ข้อ 6. ผู้สูงอายุควรมีบทบาทและส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวชุมชนและ สังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สูงอายุ ด้วยกัน และกับบุคคลทุกวัย

ข้อ 7. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนด นโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ข้อ 8. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิคุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

ข้อ 9. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูกตเวทีและความเอื้ออาทรต่อกัน

5. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 –2564)

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (2544 : 7 - 8) ได้จัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2564) ได้กำหนดให้แผนฉบับนี้เป็นแผนยุทธศาสตร์ 5 หมวด ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ
2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ
3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ
5. ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 หมวดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุปรากฏอยู่ใน 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเมื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุและยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากร เพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพได้ประกอบด้วย 3 มาตรการ มีเพียงมาตรการเดียวที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระยะยาว คือ มาตรการหลักประกันด้านรายได้สำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่

- 1.1 ขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมบุคคลทั่วไป
- 1.2 ส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยต้น

2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุประกอบด้วย 6 มาตรการ มีมาตรการที่สำคัญ 3 มาตรการ ได้แก่

- 2.1 มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ
 - 2.1.1 ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย
 - 2.1.2 สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ

2.2 มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

2.2.1 ส่งเสริมการทำงานทั้งเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา ทั้งในระบบและนอก

ระบบ

2.2.2 ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะกับวัยและความสามารถ

2.2.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้โดยให้

ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมด้วย

2.3 มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

2.3.1 ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุและให้มี

ส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมต่างๆ

3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุประกอบด้วย 4 มาตรการ มี 3 มาตรการที่แสดงถึงการพัฒนาเพื่อคุ้มครองสร้างหลักประกันให้กับผู้สูงอายุในระยะยาว ได้แก่

3.1 มาตรการคุ้มครองด้านรายได้ที่สำคัญ เช่น

3.1.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่

เพียงพอ

3.1.2 ขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมผู้สูงอายุ

3.1.3 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนในชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ครอบคลุมผู้สูงอายุ

3.2 มาตรการหลักประกันด้านสุขภาพให้ ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพเพื่อผู้สูงอายุทุกคน

3.3 มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครองที่น่าสนใจ ได้แก่

3.3.1 ลดหย่อนภาษีสำหรับผู้ดูแลผู้ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

3.3.2 เร่งรัดให้มีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรมหรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือถูกทอดทิ้งจนเกิดผลเสียร้ายแรงทางสุขภาพกายและ/หรือสุขภาพจิต

3.3.3 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต

3.3.4 รณรงค์ให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และเรียนรู้วิธีการขอความช่วยเหลือ

6. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 54 และมาตรา 80 วรรคสอง ส่งผลให้เกิดการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เพื่อใช้เป็นกฎหมายที่จะเอื้อให้เกิดโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารจัดการที่จะรองรับการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญโดยสรุป คือ มีการกำหนดให้มีคณะทำงานที่รับผิดชอบในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุทั้งในเชิงนโยบาย แผนงานและเสนอความเห็นในการออกกฎหมาย มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อผู้สูงอายุและกำหนดสิทธิและประโยชน์ที่ผู้สูงอายุพึงจะได้รับการคุ้มครอง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติได้ปรากฏมาตรการในการคุ้มครองและสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ดังนี้

“มาตรา 11 ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

2. การศึกษาตามความเหมาะสม

3. การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

4. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

5. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น

6. การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

7. การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

9. การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

10. การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

11. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

12. การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด

7. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

หมวด 1 แนวการจัดสวัสดิการสังคม

มาตรา 5 ในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม ให้คำนึงถึงเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) สาขาต่าง ๆ ที่จะดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ นันทนาการ และกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

(2) ลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการ เช่น การส่งเสริมการพัฒนาการสังเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกัน การแก้ไขและการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

ในการจัดสวัสดิการสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2552 : 157)

แนวคิดการจัดบริการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐาน

การจัดบริการสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เวิร์ด (Word,1979,p.302 อ้างถึงใน จุลเทพ ชีระชาดา, 2537 : 22 - 23) อธิบายถึงบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุและสามารถบรรเทาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี ต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ (Adjective and Integrative Service) เป็นการจัดบริการที่มีจุดมุ่งหมายไปที่ผู้กำลังเข้าสู่วัยที่จะต้องเข้ามาอยู่ในสังคมใหม่ และปรับตัวต่อบทบาทและสถานการณ์ใหม่ กิจกรรมต่าง ๆ ของบริการด้านนี้ ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับรายได้และความทุกข์ใจ กังวลใจต่าง ๆ และการชักชวนผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น

2. บริการที่ให้การสนับสนุน (Supportive Service) บริการประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายไปที่ผู้สูงอายุที่อายุมากแล้ว เพื่อช่วยเหลือให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ เช่น การเยี่ยมเยียนบ้านเพื่อให้บริการดูแลรักษาสุขภาพ ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นต้น

3. บริการด้านที่พักอาศัย (Congregate and Shelter Care Service) เป็นการจัดที่พักอาศัยและให้การดูแลอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตในชุมชนได้อย่างมีความสุข

4. บริการทางด้านการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (Protective Service) เป็นการจัดบริการทางด้านการป้องกันรักษาความปลอดภัย รักษาสิทธิและสวัสดิการ กิจกรรมบริการประเภทนี้ ได้แก่ บริการด้านกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือในเรื่องการจัดการด้านการเงิน เป็นต้น

5. บริการทางด้านอำนวยความสะดวกในการดูแลรักษา (Care Facilities and Service) บริการประเภทนี้ จะมีจุดมุ่งหมายที่ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยให้ได้รับความสะดวกในด้านการรับบริการรักษาพยาบาล

จากแนวคิดการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุดังกล่าว จุลเทพ ชีระชาดา (2537 : 23 - 24) ได้จำแนกการให้บริการตามลักษณะกิจกรรมที่จะจัดบริการให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งดำเนินการอยู่ในประเทศไทย เป็นด้านต่าง ๆ เช่น

1. บริการด้านสุขภาพอนามัย เช่น บริการคลินิกผู้สูงอายุ บริการอาสาสมัครสาธารณสุข บริการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย บริการฟื้นฟูสุขภาพด้านกายภาพบำบัด บริการบัตรสุขภาพ รักษาพยาบาลฟรี เป็นต้น

2. บริการด้านการศึกษา เช่น การจัดสัมมนาและบรรยายเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ การฝึกอาชีพเพื่อเป็นรายได้หรือเพื่อเป็นกิจกรรมเวลาว่าง ฯลฯ

3. บริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและสังคม เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิง การแสดง การร้องรำทำเพลง การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา การจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม ฯลฯ

4. ด้านการบริการให้การช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ เป็นศูนย์บริการทางสังคมสงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ฯลฯ

5. ด้านบริการที่พักอาศัย เป็นกิจกรรมด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ เช่น การจัดสถานสงเคราะห์ หรือบ้านพักฉุกเฉิน เป็นต้น

บริการสังคมที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในสังคมไทยที่กล่าวมาบางด้าน ได้มีการจัดให้บริการมายาวนานแล้ว บางด้านเพิ่งเริ่มให้บริการเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนใหญ่เป็นบริการที่จัดโดยภาครัฐ นอกจากด้านสุขภาพและที่พักอาศัยที่เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมกับบริการสำหรับผู้สูงอายุ

สถาบันทางสังคมตามแนวคิดทางสังคมวิทยาที่สำคัญ ประกอบด้วยสถาบันหลัก 5 สถาบัน คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและสถาบันเศรษฐกิจ สถาบันทางสังคมเหล่านี้มีความเป็นนามธรรม เป็นกรอบของการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมให้แก่สมาชิกของสังคม เพื่อให้สมาชิกของสังคมปรับตัวตามมาตรฐานของสังคมนั้น ให้สมาชิกมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมและสามารถทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ผู้สูงอายุเป็นสมาชิกกลุ่มหนึ่งของสังคม และของสถาบันทางสังคมทุกสถาบัน หน้าที่ของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ที่มีต่อผู้สูงอายุ มีดังนี้

1. สถาบันครอบครัวและผู้สูงอายุ

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่ผู้สูงอายุจะต้องมีปฏิสัมพันธ์และอยู่อาศัยด้วยในครอบครัวจะมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและสมาชิกคนอื่น ๆ หลายลักษณะ ดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ที่สูงอายุกับลูก

บุษยามาส สินธุประมา (2539 : 58) อธิบายสัมพันธภาพหรือการปฏิบัติตนของพ่อแม่สูงอายุต่อลูก (ที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว) หรือลูก (ผู้ใหญ่) ที่ปฏิบัติต่อพ่อแม่ผู้สูงอายุจะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมหลายประการ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของลูกและของพ่อแม่ สุขภาพของพ่อแม่ ที่อยู่อาศัย บุคลิกภาพของพ่อแม่ ศาสนาของพ่อแม่และลูก

จากแนวคิดนี้ นภาพร ชโยวรรณและแซกซารี ซิมเมอร์ (2543) ได้ศึกษาการจัดการทางสังคมของผู้สูงอายุกับสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยศึกษาผู้สูงอายุที่มีบุตรที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ร่วมบ้านด้วยและสอบถามบุตรที่ไม่ได้อยู่ร่วมบ้านกับผู้สูงอายุ โดยวัดภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยดัชนี 3 ตัว คือ

1. จำนวนปัญหาในการทำกิจวัตรต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้แก่ การอาบน้ำ/เข้าส้วม การกินอาหาร การใส่เสื้อผ้า การเดินไปมาภายในบ้าน
2. ข้อจำกัดทางกาย ได้แก่ ความสามารถในการนั่งยอง ๆ การยกของหนักประมาณ 10 กิโลกรัม การเดินระยะทาง 1 กม. และการเดินขึ้นบันได 2-3 ชั้น
3. จำนวนโรคประจำตัว ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีปัญหาในการทำกิจวัตรสูง การอยู่ร่วมบ้านกับบุตรจะมีโอกาสสูง รวมทั้งบุตรจะทำงานบ้านให้สูงและบุตรที่อยู่อื่นจะมาเยี่ยมสูงขึ้น

จากผลการวิจัยนี้ สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล (2543) ได้วิเคราะห์เพิ่มเติมอีกหลายประเด็น เช่น

- จำนวนบุตรน้อย การศึกษาบุตรสูง ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในเขตเมืองและผู้สูงอายุมีอายุสูง มีผลให้บุตรไม่อยู่ร่วมบ้าน (อยู่ที่อื่น)
- ผู้สูงอายุสุขภาพดี การศึกษาของบุตรสูง ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในเขตเมือง ผู้สูงอายุไม่มีคู่สมรส (หม้าย หย่า แยกกันอยู่) มีผลให้บุตรตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่ห่างไกล
- ผู้สูงอายุสุขภาพดี บุตรมีการศึกษาสูง ผู้สูงอายุอยู่ในชนบท มีผลให้บุตรที่ไม่ได้อาศัยกับบิดามารดามีการเยี่ยมเยียนบิดามารดาผู้สูงอายุต่ำ

การวิเคราะห์เพิ่มเติมดังกล่าวนำมาสู่ข้อสรุปของ สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล ว่า จากสภาพสังคมในปัจจุบันโอกาสที่บุตรจะอยู่ร่วมบ้านกับบิดามารดาลดลง โอกาสของสังคมไทยในอนาคตที่บุตรอยู่ห่างไกลจากบิดามารดามากขึ้นและโอกาสของปัญหาเครือข่ายเกื้อกูลในครอบครัวในอนาคตของผู้สูงอายุในชนบทสูงขึ้น

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่า ดา ยาย และหลาน

กฤษฎณา บุรณะพงศ์ (2540) ศึกษาผู้สูงอายุกับการขัดเกลาทางสังคมในครอบครัวในการถ่ายทอดคุณธรรมแก่เยาวชน พบว่า ผู้สูงอายุมักมีความพึงพอใจในการสืบทอดคุณธรรมสูงและผู้สูงอายุที่ได้รับการสนับสนุนให้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถของตน ด้านคุณธรรมสูงจะมีความพึงพอใจที่ได้ถ่ายทอดคุณธรรมให้แก่เยาวชนในครอบครัวสูงด้วย

1.3 การรับรู้ของหลานที่มีต่อปู่ ย่า ดา ยาย

เพชรรา สุนทรโรทก (2530) ศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในสังคมไทยตามการรับรู้ของเยาวชนและผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาบทบาทต่อครอบครัวและชุมชน ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นผู้มีบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนบุตรให้แนะนำเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือแก้ปัญหาในครอบครัว รวมทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตแก่บุตรหลานในครอบครัว แต่ไม่มีบทบาทในการเลือกคู่ครองให้กับบุตรหลาน

ในส่วนของบทบาทต่อชุมชนเยาวชนเห็นว่า ผู้สูงอายุมีบทบาทในการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดการด้านพิธีกรรมและการปฏิบัติธรรมทางศาสนา รวมทั้งการพูดชักจูงเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน แต่มีบทบาทน้อยในด้านการเป็นผู้นำทางการปกครองและการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

นอกจากนั้น เยาวชนยังเห็นว่าผู้สูงอายุ มีบทบาทในการถ่ายทอดคำสอนทางศาสนา การเสียสละกำลังกายและกำลังทรัพย์เพื่อช่วยเหลือชุมชนและเยาวชนยังมองเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยไม่เห็นด้วยที่ผู้สูงอายุจะไม่มีบทบาทใด ๆ เลยในชุมชน เยาวชนที่แสดงความคิดเห็นดังกล่าวเป็นกลุ่มที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุมีผู้สูงอายุอยู่ด้วยในครอบครัวและมีความรู้สึกพอใจที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุด้วย

2. สถาบันเศรษฐกิจกับผู้สูงอายุ

บุษยามาส สินธุประมา (2539 : 62 - 63) กล่าวถึง การทำงานของผู้สูงอายุในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ว่า ผู้สูงอายุในปัจจุบัน 1 ใน 3 ยังต้องทำงานด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าเหตุผลอื่น เช่น ไม่มีรายได้ ไม่มีผู้เลี้ยงดูต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูคู่สมรสหรือผู้ได้อุปการะ ซึ่งทำให้มีประเด็นควรต้องพิจารณาเกี่ยวกับการทำงานของผู้สูงอายุ คือ การพิจารณาอัตราการรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน การจัดหาแหล่งงานที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อยและมีทักษะในการทำงานต่ำ

3. สถาบันศาสนากับความสูงอายุ

สถาบันศาสนานอกจากจะมุ่งระบุถึงศาสนาและพระหรือนักบวชแล้วยังหมายรวมไปถึงคำสอนทางศาสนาและแนวทางปฏิบัติทางศาสนาด้วย กล๊อค (Glock.1962 อ้างใน สุรกุล เจนอบรม, 2541 : 101 - 103) ได้สรุปรูปแบบของบุคคลที่หันเข้ามาศรัทธายอมรับศาสนาไว้ 5 ประเภท คือ

1. ประเภทหวังจะเข้าถึงความจริงอันสูงสุด สัจธรรมขั้นสูง มุ่งการหลุดพ้นจากทุกข์ หรือมุ่งหวังได้ประสบการณ์ที่ดี จิตใจ อารมณ์ที่มีความสงบสุข บุคคลประเภทนี้ จะปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

2. ประเภทนับถือเลื่อมใสศาสนาเนื่องจากความเชื่ออย่างแน่นแฟ้นในศาสนาและคำสอน บุคคลที่สนใจศาสนาแบบนี้จะมีศรัทธาเชื่อมั่นอย่างแรงกล้า เชื่อมั่นโดยไม่มีข้อคำถาม ไม่มีข้อสงสัย

3. ประเภทมุ่งเน้นการปฏิบัติที่พิธีกรรมเป็นสำคัญ เน้นการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ ถือนิเวศน์ สวดอ้อนวอนพระผู้เป็นเจ้าของศาสนา การเดินทางไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์

4. ประเภทที่สนใจศาสนาเนื่องจากการได้ศึกษาข้อมูลที่ตนสนใจ เช่น อ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนาด้วยความพิถีพิถันแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความจริงและสมเหตุสมผลที่แต่ละศาสนากำหนดไว้ นำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีและหันมาเลื่อมใสในที่สุด

5. ประเภทที่รวมลักษณะของประเภทที่หนึ่งถึงสี่เข้าด้วยกัน

จากลักษณะบุคคลที่สนใจศาสนาไม่ว่าจะเป็นประเภทใด ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจหรือหันเข้าหาวัดหรือธรรมะเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุมากขึ้น (บริบูรณ์ พรพิบูลย์, 2528 : 113) จุฑาทิพย์ อภิรมย์ (2537) ศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางศาสนามากที่สุดและจักรวาล ต่างมงคล (2545) ศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาสูงที่สุด มีความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในระดับสูง โดยผู้เป็นสมาชิกชมรมมีการปฏิบัติทางศาสนามากกว่าผู้ไม่เป็นสมาชิกชมรม

4. สถาบันการศึกษากับผู้สูงอายุ

บุษยามาส สินธุประมา (2539 : 69 - 70) กล่าวถึงหน้าที่บางประการของการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดังนี้

การศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการที่สำคัญของผู้สูงอายุได้ คือช่วยให้ผู้สูงอายุรักษาสถานภาพที่ดีทั้งทางร่างกายจิตใจไว้ได้ เช่น ทำให้อ่านออกเขียนได้ จัดการรายได้ ติดตามข่าวสารได้ เพิ่มความรู้และทักษะได้ กลายเป็นคนมีประโยชน์ได้เข้าไปมีบทบาทในชุมชนและสังคมได้ ฯลฯ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ทำให้ผู้สูงอายุสามารถรู้จักปรับตัว

ให้ประสบความสำเร็จในช่วงท้ายของชีวิต ได้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้รับการศึกษาทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสในการจ้างงานเพิ่มขึ้นด้วย

แนวคิดครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน (Family and Community - Based)

การใช้แนวคิดครอบครัวและชุมชนเป็นฐานในการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในชุมชนที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการลดการพึ่งพาจากรัฐ (Reinstitution Models) แนวคิดนี้เชื่อว่าผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและชุมชน การทำงานในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจึงไม่สามารถแยกส่วน แยกเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้

1. การใช้ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา แนวคิดนี้เชื่อในศักยภาพการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุเป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดบริการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาบริการสวัสดิการสังคมแนวใหม่แทนการจัดบริการเชิงสงเคราะห์
2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีส่วนสำคัญต่อการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพอ่อนแอ
3. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและเครือญาติถือเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านอารมณ์และจิตใจ
4. เครือข่ายทางสังคมของชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่ชุมชนเข้ามามีบทบาทการจัดสวัสดิการทางสังคมแก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาชน ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้เกิดบริการหลักประกันรายได้และอาชีพแก่ผู้สูงอายุ
5. การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

แนวคิดการจัดสวัสดิการรวมในชุมชน (Collective Welfare)

แนวคิดการจัดสวัสดิการรวมในชุมชนที่เกิดขึ้นจากความต้องการ ความสนใจและการสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุ แนวคิดการจัดสวัสดิการรวมในชุมชน (Collective Welfare) ของไทยคือ อุดมการณ์ของกลุ่มเฟเบียน (Fabian) ในกลุ่มประเทศสังคมนิยมของแนวสวัสดิการสังคมตะวันตกนั่นเองซึ่งแนวคิดเฟเบียน (Fabian) รัฐเข้ามาแทรกแซงจัดสวัสดิการสังคมให้กับคนในสังคมเชื่อว่าคนไม่สามารถรับผิดชอบตัวเองได้ทั้งหมด รัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม รัฐให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรให้กับทุกคนในสังคมอย่างเสมอภาคกันทุกด้าน (Equality) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคม (Social Security) กันในชุมชน

แนวคิดดังกล่าวนี้ยังมีแนวคิดที่สำคัญคือแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุกับชุมชน โดยเฉพาะการใช้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาผู้สูงอายุของโครงการกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชนตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงานและร่วมประเมินผล โครงการเป็นสำคัญ การตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุ การเคารพนับถือในความเป็นผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ชีวิตที่ดี และนำประสบการณ์ดังกล่าวมาพัฒนาชุมชน ซึ่งผู้สูงอายุถือว่าตนเองยังเป็น "ผู้ให้" มิใช่ "ผู้รับสวัสดิการ" เช่นที่ผ่านมา

แนวคิดรัฐสวัสดิการ

รัฐสวัสดิการ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Welfare State หมายถึง รัฐที่มีแนวนโยบายของประเทศที่คำนึงถึงการกระจายความมั่งคั่งในสังคมประเทศออกไปสู่ประชาชนพลเมืองทั้งประเทศอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยมุ่งจัดบริการต่าง ๆ ให้ประชาชนทุกคนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต อาทิ มีที่อยู่อาศัย มีการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพอนามัย ได้รับการศึกษามีรายได้จากการทำงานที่เป็นงานสุจริตและงานนั้นไม่ทำให้ต้องเสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนได้รับความมั่นคงทางสังคม อันประกอบไปด้วย การประกันสังคมและการสงเคราะห์ประชาชนทางสังคม การดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการทุพพลภาพและผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนนานาประการ ทั้งนี้ รัฐสวัสดิการจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงต้องจัดเก็บภาษีอัตราก้าวหน้า ภาษีมรดกและภาษีอสังหาริมทรัพย์ในสัดส่วนที่สูงมากหรืออย่างน้อยก็สูงกว่าประเทศที่ไม่มีรัฐสวัสดิการ แต่ประชาชนทุกคนจะได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างมาก ประเทศที่ถือว่ามีรัฐสวัสดิการที่ดีที่สุด ส่วนใหญ่เป็นประเทศในกลุ่มยุโรปเหนือหรือกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ได้แก่ ไอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์และเดนมาร์ก

รัฐสวัสดิการ หมายถึง รัฐบาลหรือสังคมที่มีบทบาทความรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนในด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย เศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น รัฐสวัสดิการเป็นการสร้างความผาสุกให้ประชาชนโดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการเป็นหลัก

รัฐสวัสดิการเป็นเสมือนการสะท้อนบทบาทความรับผิดชอบของรัฐบาลหรือสังคมที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและถ้วนหน้า เช่น การตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนในด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย เศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น รัฐสวัสดิการเป็นการสร้างความผาสุกให้ประชาชนโดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการเป็นหลัก ทั้งนี้ กลไกสำคัญของรัฐในการจัดระบบรัฐสวัสดิการ นอกเหนือจากการจัดระบบประกันสังคมอย่างเข้มข้นแล้วยังมีกลไกการกระจายซ้ำที่ผ่านการจัดเก็บภาษีรายได้ของประชาชนทางตรงในอัตราที่ก้าวหน้า การเก็บภาษีมรดกและภาษีอสังหาริมทรัพย์ในอัตราที่สูง โดยที่ประชาชนทั้งประเทศให้ความร่วมมือในการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขอย่างเต็มที่

รัฐสวัสดิการเป็นทางเลือกในการตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยไม่จำเป็นต้องใช้รัฐที่มีการปกครองในลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมและประชาชน โดยยังคงระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและระบอบการปกครองประชาธิปไตย รัฐสวัสดิการทำให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม เนื่องจากเป็นการดำเนินการให้หลักประกันเรื่องสิทธิพื้นฐานอย่างเป็นจริง และเป็นการแข่งขันโอกาสในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ รัฐสวัสดิการยังช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะรัฐดำเนินการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและยังทำให้ภาคการบริโภคเข้มแข็งยิ่งขึ้น เมื่อประชาชนมีหลักประกันรายได้ขั้นต่ำ รัฐสวัสดิการจึงทำหน้าที่ยึดเหนี่ยวสังคมให้เป็นหนึ่งเดียวกันและนำไปสู่เสถียรภาพทางการเมืองไปพร้อม ๆ กัน (กิตติพัฒน์ นนทบุรีมະจุล, 2553 : ออนไลน์)

รัฐสวัสดิการในต่างประเทศ

ระบบรัฐสวัสดิการได้มีนำมาใช้อย่างแพร่หลายกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (Developed Countries) เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี หรือสหรัฐอเมริกา เป็นต้น อย่างไรก็ตามในรายละเอียดวิธีการปฏิบัติ จะมีความแตกต่างกันออกไปตามข้อจำกัด ทรัพยากรและปรัชญาพื้นฐานของแต่ละประเทศ ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ในการดำเนินนโยบายดังกล่าวมีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เงินสวัสดิการนั้นจะมาจากทั้งผู้บริจาคภาคเอกชนและรัฐบาล ประเทศอังกฤษขอบเขตของสวัสดิการที่รัฐจะต้องจัดหาให้ครอบคลุมบริการจำนวนมาก ทำให้อังกฤษประสบปัญหาด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการในระดับที่สูง ประเทศที่อาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินรัฐสวัสดิการคือประเทศสวีเดน จนได้รับการขนานนามว่าเป็น “Swedish Model” (Norberg, 2006) สำหรับงานวิจัยนี้จะขอยกเฉพาะประเทศสวีเดนที่ประสบความสำเร็จในการจัดสวัสดิการได้เป็นอย่างดี

กรณีศึกษาประเทศสวีเดน

ในช่วงปี 1870 ประเทศสวีเดนพัฒนาจากประเทศที่ค่อนข้างยากจนและประสบปัญหาความอดอยาก ประชากรของสวีเดนอพยพย้ายถิ่นฐานไปสหรัฐอเมริกามากกว่า 1 ล้านคนในช่วงปี 1910 ซึ่งหลังจากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยขึ้นบริหารประเทศในปี 1932 และปกครองประเทศเป็นเวลากว่า 65 ปี และพัฒนาประเทศเข้าสู่ระบบทุนนิยม เน้นแนวความคิดด้านตลาดเสรี ทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งทำให้ประเทศสวีเดนสามารถรักษาอัตราการเจริญเติบโตได้อย่างยาวนานหลายทศวรรษ ระบบเศรษฐกิจสวีเดนเป็นระบบที่เรียกว่า “Mix Economy” ซึ่งหมายความว่าถึงแม้ระบบสังคมนิยมของประเทศสวีเดนมีบทบาทสำคัญต่อระบบการเมืองของสวีเดน อย่างไรก็ตาม ประเทศสวีเดนก็ยังคงดำเนินนโยบายระบบตลาดแบบเสรีนิยม

นโยบายการพัฒนาประเทศได้ส่งเสริมระบบตลาดเสรีและส่งเสริมให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และสร้างนวัตกรรมใหม่ การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ ผลลัพธ์จากนโยบายดังกล่าว ทำให้ในปี 1970 สวีเดนกลายเป็นประเทศที่มีระดับ จีดีพีต่อหัวสูงเป็นหนึ่งในสี่ของโลก ลักษณะพิเศษของระบบเศรษฐกิจสวีเดนคือ เป็นระบบที่ขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนน้อย เนื่องจากประชากรสวีเดนมีเพียง 9 ล้านคน

รัฐสวัสดิการที่เหมาะสมและการเตรียมความพร้อมในการจะเป็นรัฐสวัสดิการ
 ความพร้อมของการจะเป็นรัฐสวัสดิการได้นั้น จากการศึกษาพบว่ารัฐสวัสดิการมักจะทำได้ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว แต่ประเทศยากจนหรือประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มที่จะมีทรัพยากรจำกัดสำหรับการให้บริการทางสังคม ซึ่งยากต่อการใช้นโยบายรัฐสวัสดิการ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการจะเป็นรัฐสวัสดิการได้นั้นต้องเปลี่ยนแปลงหลังจากมีทรัพยากรที่เพียงพอหรือเป็นประเทศในกลุ่มพัฒนาแล้วเสียก่อน

หลักการสำคัญของรัฐสวัสดิการ

หลักการสำคัญของรัฐสวัสดิการได้แก่

1. ครอบครัวจะอยู่ดีมีสุขได้จะต้องมีรายได้เพียงพอจากการทำงาน
2. รัฐในระบบประชาธิปไตยมีหน้าที่ที่จะต้องกระจายรายได้ให้เกิดความเป็นธรรมในกลุ่มต่างๆ
3. รัฐจะต้องเป็นหลักประกันสำคัญให้แก่ประชาชนยามเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ
 ขึ้นในชีวิต
4. การช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนทำได้หลายวิธี เช่น การให้เงินอุดหนุนแก่รัฐบาลท้องถิ่น จังหวัด เทศบาล การส่งเสริมองค์การสวัสดิการสังคมภาคเอกชน การลดราคาสินค้าบริโภคด้วยวิธีการต่าง ๆ

หลักการของรัฐสวัสดิการเป็นหลักที่เน้นความเป็นมนุษย์หรือมนุษยนิยมและความเท่าเทียมในการได้รับบริการ หรือได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือ และหลักการเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า ซึ่งนับเป็นการลดการทดสอบคุณสมบัติของผู้สมควรได้รับความช่วยเหลือ (Means tests) เพราะการทดสอบคุณสมบัตินั้นเป็นเรื่องที่ยุ้งยากซับซ้อน ปฏิบัติได้ยากและยังเป็นการประทุษร้ายต่อประชาชนผู้ที่ต้องการความช่วยเหลืออีกด้วย รัฐสวัสดิการทำให้สังคมมีเอกภาพ มีความสามัคคีและมีความมั่นคง ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างทัดเทียมกัน

การดำเนินงานของรัฐสวัสดิการ

การดำเนินงานของรัฐสวัสดิการจะต้องทำให้เกิดสมดุลในปัจจุบันสำคัญสามประการ คือ

1. โครงสร้างค่าจ้างเงินเดือนของประชากรกลุ่มต่างๆ
2. แรงจูงใจที่ประชาชนจะทำงาน
3. ภาระที่ประชาชนจะต้องเสียภาษีให้รัฐ โดยรัฐนำภาษีที่ประชาชนเสียกลับมา

จัดสรรเป็นงบประมาณในโครงการสวัสดิการต่างๆ

ตัวอย่างเช่น หากประชาชนต้องเสียภาษีมากเกินไป ก็จะขาดแรงจูงใจในการทำงาน หรือการที่อัตราค่าจ้างเงินเดือนต่ำมากก็จะเกิดความไม่เป็นธรรมเมื่อคนงานระดับล่างมีรายได้ไม่ต่างจากประชาชนว่างงานที่ได้รับเงินสวัสดิการจากรัฐ ทำให้นำไปสู่การหลอกลวงเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อรับประโยชน์บางอย่าง โดยไม่ต้องทำงาน

ประวัติความเป็นมาของรัฐสวัสดิการ

รัฐสวัสดิการเกิดขึ้นในโลกเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่สองโดยอังกฤษเป็นประเทศแรกที่ ถูกเรียกว่ารัฐสวัสดิการโดยรัฐก้าวเข้ามารับผิดชอบชีวิตความเป็นอยู่และสวัสดิภาพของประชาชนในแทบทุกด้านแทนที่ครอบครัวและชุมชนตั้งแต่คนเราเกิดจนกระทั่งตาย อังกฤษเป็นแบบอย่างของรัฐสวัสดิการที่ประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกต่างดำเนินรอยตาม

ประวัติการกำเนิดขึ้นของรัฐสวัสดิการมีนักวิชาการอธิบายเชื่อมโยงไปถึงยุคระบบศักดินา หรือยุคกลางของยุโรป โดยชี้ให้เห็นวิวัฒนาการของระบบสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและการเมืองของอังกฤษ ในยุคแรกๆ รัฐบาลอังกฤษเข้ามายุ่งเกี่ยวกับชีวิตคนยากจนด้วยเหตุผลของการควบคุมระบบระเบียบและกลไกของสังคม ป้องกันการอพยพของแรงงาน ตลอดจนสะท้อนให้เห็นค่านิยมของการทำงานหนัก ตามความเชื่อของลัทธิพิวริตันที่ถือว่าผู้ไม่ทำงานและผู้เกียจคร้านในการงานเป็นคนเลว

รากฐานของสวัสดิการสังคมในอังกฤษเริ่มด้วยการตรากฎหมายฉบับฉบับที่มีการปรับปรุงแก้ไขกันเรื่อยมา นับตั้งแต่ ค.ศ. 1300 เช่น กฎหมายห้ามแรงงานอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ สมัยพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่สาม (ค.ศ. 1349) กฎหมายกำหนดค่าจ้างแรงงานเกษตรและห้ามแรงงานเกษตรย้ายถิ่น สมัยพระเจ้าริชาร์ดที่สอง (ค.ศ. 1388) หรือกฎหมายห้ามให้ทานแก่ขอทาน ร่างกายปกติ สมัยพระเจ้าเฮนรีที่แปด (ค.ศ. 1531) ที่อนุญาตให้คนพิการขอทานได้ แต่ต้องอยู่ในพื้นที่ที่บังคับ ไม่ให้เร่ร่อนขอทาน ลงโทษขอทานที่ร่างกายปกติ โดยแบ่งแยกผู้ที่ทำงานไม่ได้ ออกจากผู้ที่ร่างกายปกติแต่ไม่ยอมทำงาน ฯลฯ กฎหมายกลุ่มแรกนี้เป็นความพยายามแก้ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเชื่อว่าคนเร่ร่อนจรจัดเป็นแหล่งใหญ่ของการก่ออาชญากรรม

กฎหมายกลุ่มแรกเหล่านี้ต่อมาได้พัฒนามาเป็นกฎหมายสำคัญที่เรียกว่ากฎหมายสงเคราะห์คนยากจนสมัยพระนางเจ้าอลิซาเบธที่หนึ่ง (Elizabethan Poor Law 1601) ที่กำหนดให้ครอบครัวเป็นผู้ดูแลสวัสดิภาพของสมาชิกในครอบครัวก่อน เมื่อเกินกำลังของครอบครัวแล้ว จึงจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น กระนั้นก็ตาม กฎหมายนี้มิได้มีเนื้อหาเป็นการสงเคราะห์คนจนแต่ประการเดียว ทว่าเป็นกฎหมายที่มีบทลงโทษคนจนที่เกียจคร้านไม่ทำการงานด้วย สาระโดยสรุปของกฎหมายนี้ มีดังนี้

- การขยายบทบาทความรับผิดชอบของครอบครัวในการดูแลสมาชิก จากเดิมกินความแค่พ่อแม่ ให้ครอบคลุมถึงปู่ย่าตายาย
- การดำเนินการให้รัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทในการดูแลคนยากจน โดยการจัดตั้งผู้ดูแลคนจนในทุกตำบล โดยให้เก็บภาษีจากทุกครัวเรือนมาสงเคราะห์คนจน
- การจำแนกคนจนออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ (1) คนจนที่ร่างกายปกติหรือขอทานที่ร่างกายแข็งแรงที่จะถูกส่งไปตัดสินภัยหรือส่งไปทำงาน ในโรงงานที่อยู่ในท้องถิ่นกับ (2) คนจนที่ไม่อาจทำงานได้ ได้แก่ ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ผู้ที่พิการและมารดาที่มีทารก ให้ได้รับการสงเคราะห์ในโรงงาน ตลอดจนเด็กกำพร้า ไร้ที่พึ่ง ที่อาจนำตัวไปยังบ้านที่รับอุปการะหรือถูกประมูลตัวไปทำงานหรือฝึกงานจนกระทั่งอายุ 24 ปีสำหรับเด็กชาย จึงเป็นอิสระ ส่วนเด็กหญิงจนกว่าจะแต่งงานหรืออายุ 21 ปี

ให้ท้องถิ่นจัดตั้งสถานที่สำหรับทำงานและจัดหาวัสดุ ป่าน ปอ ขนสัตว์และด้ายไว้ให้ผู้ที่ถูกส่งตัวไปได้ทำงานด้านหัตถกรรม

อังกฤษได้ใช้กฎหมายนี้มากกว่า 200 ปี มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสงเคราะห์คนจนอีกในปี ค.ศ. 1834 และดำเนินการตามหลักกฎหมายนี้ตลอดมา จนกระทั่งประเทศก้าวเข้าสู่ยุคทุนนิยมเต็มรูปแบบ

ประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นยุคของการก้าวเข้าสู่รัฐสวัสดิการโดยมีกฎหมายสำคัญหลายฉบับ เช่น กฎหมายความรับผิดชอบของนายจ้าง ค.ศ.1880 กฎหมายกองทุนเงินทดแทน ค.ศ.1897 กฎหมายอาหารกลางวันให้เปล่าสำหรับนักเรียนประถม ค.ศ.1907 กฎหมายบำนาญผู้สูงอายุยากจน ค.ศ.1908 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายประกันสังคมแห่งชาติ ค.ศ.1911 ซึ่งเป็นการดามอย่างประเทศเยอรมนีขณะนั้น

กฎหมายประกันสังคมนับว่าได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการสงเคราะห์คนยากจนมาเป็นหลักการได้รับประโยชน์ทดแทนตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้ประกันตน หลังจากนั้นกฎหมายประกันสังคมก็ออกตามมาอีกหลายฉบับ เช่น กฎหมายบำนาญสำหรับหญิงหม้ายเด็กกำพร้า ผู้สูงอายุและคนตาบอด

พัฒนาการของรัฐสวัสดิการอย่างสมบูรณ์ของอังกฤษ เริ่มหลังจากที่ ลอร์ดวิลเลียม เบเวอริจ (Lord William Beveridge) ได้ศึกษาสภาพปัญหาของสังคมอังกฤษที่เป็นสังคมอุตสาหกรรม แล้วทำรายงานเสนอต่อรัฐบาลในปี ค.ศ.1941 ภายใต้ปรัชญาที่ว่า คนอังกฤษพึงมีเสรีภาพที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน โดยไม่ต้องเดือดร้อนอีกต่อไป ด้วยการที่รัฐให้หลักประกันด้านสวัสดิการสังคม

พื้นฐานแก่ประชาชนในรูปของระบบความมั่นคงทางสังคมซึ่งประกอบด้วย (1) การประกันสังคม (Social Insurance) (2) การสงเคราะห์ประชาชน (Public Assistance) และ (3) การสงเคราะห์ครอบครัว (Family Allowance) (จิราลักษณ์ จงสถิตมัน 2535: 9)

รายงานของลอร์ดเบเวอริจทำให้มีการประกาศใช้กฎหมายสำคัญๆเกี่ยวกับสวัสดิภาพของประชาชนเพิ่มเติมอีก เช่น กฎหมายประกันสังคมแห่งชาติ ค.ศ.1946 กฎหมายเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีบุตร ค.ศ.1945 กฎหมายการสงเคราะห์ประชาชน ค.ศ.1948 เป็นต้น

การดำเนินงานของสถานสงเคราะห์ในประเทศไทย

1. บ้านบางแค เดิมใช้ชื่อว่า สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2496 ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี นับเป็นสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุตามนโยบายสวัสดิการสังคมของรัฐ โดยเริ่มเปิดดำเนินการในสมัยของนายปรกรณ์ อังศุสิงห์ เป็นอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2546 บ้านบางแค ได้ปรับบทบาทจากหน่วยงานปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุเป็นงานส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยใช้ชื่อว่า ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค ซึ่งมีผู้บริหารนับตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบันนี้ รวมทั้งสิ้น 9 คน คือ

1. นายสมัคร ตระกูลสฤษดิ์ พ.ศ. 2496 - 2500
2. นายกิตติ อภิบาล พ.ศ. 2500 - 2501
3. นายเฉลียว รัตนวิชา พ.ศ. 2501 - 2503
4. นายจำรัส ศรีเชื้อ พ.ศ. 2503 - 2521
5. น.ส.อัญชัญ กาญจนพบุ พ.ศ. 2521 - 2529
6. นางสุลาลี ไชยโรจน์ พ.ศ. 2529 - 2533
7. นางรัชณี ปิยารมย์ พ.ศ. 2533 - 2543
8. นางจินดนา เหล่าสันตติ พ.ศ. 2543 - 2545
9. นางอรพรรณ ปัทมินทร์ พ.ศ. 2545-2550
10. นายพฤษฉัตร เหลืองไพบุลย์ พ.ศ. 2550-2555
11. นางสุจิตรา พิทยานรเศรษฐ์ พ.ศ. 2555 - ปัจจุบัน

(ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค, 2556 : ออนไลน์)

2. โครงการที่พักผู้สูงอายุ อาคารสวางคนิเวศ สภากาชาดไทย

เป็นโครงการต้นแบบสำหรับที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุและศูนย์การสนับสนุนงานวิจัยและการเรียนการสอน (Research and Training Center) โดยไม่ได้แสวงหาผลกำไร ภายใต้การดำเนินงานของสภากาชาดไทย ว่า“เป็นการพัฒนาโครงการเพื่อถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนม์มายุ 40 พรรษา และเพื่อลดช่องว่างของเวลาและความแตกต่างของวัยที่เป็นเหตุสำคัญทำให้เกิดการละเลยต่อผู้สูงอายุ ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุให้มีสภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง โดยได้ก่อสร้างแล้วเสร็จไปเมื่อปี 2539 ภายในบริเวณสถานพักฟื้นสวางคนิเวศ สภากาชาดไทย ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และมาในปี 2554 นี้ ทางสภากาชาดไทย ได้เล็งเห็นว่าการพัฒนาโครงการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ จึงได้ต่อยอดโดยการพัฒนาโครงการสวางคนิเวศส่วนต่อขยาย เพื่อรองรับความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้น โดยให้ความสำคัญในทุกการออกแบบ ตั้งแต่ห้องชุดพักอาศัย สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโครงการ เพื่อให้เหมาะสมต่อการใช้ชีวิต และสามารถตอบสนองความเป็นอยู่และความต้องการอย่างแท้จริง” (สภากาชาดไทย, 2556 : ออนไลน์)

แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4

(พ.ศ. 2545 - 2549)

แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 – 2549) มีสาระเป็นแผนแม่บทเพื่อชี้้นำการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและการจัดการประเมินผล เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำไปจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

สถานการณ์ของการพัฒนาสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ในประเทศ

ประเทศไทยได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมา พบว่าปัญหาสังคมเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาความยากจนและการว่างงาน ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาครอบครัว ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจและศีลธรรม ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยและปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ปัญหาคนเร่ร่อนขอทาน ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก ผู้สูงอายุและคนพิการ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาระบบความมั่นคงทางสังคม การปฏิรูปการบริหารจัดการ และพัฒนาวิธีการ และมาตรฐานการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบระบบบริการทางสังคมได้ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน องค์กรธุรกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรและอาสาสมัครในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ให้เพียงพอมีการตรวจสอบและควบคุมจรรยาบรรณ รวมทั้งพัฒนาวิธีการทางสังคมสงเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 76 มาตรา 80 มาตรา 81 มาตรา 82 มาตรา 83 และมาตรา 86 เพื่อให้สามารถดำเนินการคุ้มครองทางสังคมแก่ประชาชนทั่วไป ระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่มชุมชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดมาตรการในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมโดยคำนึงถึงหลักบูรณาการและให้ครอบคลุมงานสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดังนี้

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย

1.1 ให้ความสำคัญแก่การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยสนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมให้เอื้อต่อการเสริมสร้างให้คนมีสุขภาพดี

1.2 ปรับปรุงพัฒนาระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและครอบคลุมผู้ด้อยโอกาส และประชาชนทุกคนควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจทั้งในระดับบุคคลและองค์กรที่นำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบประกันสุขภาพ

1.3 ส่งเสริมพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายกายและฝ่ายจิตและปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถรองรับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

1.4 สร้างกลไกในการประเมินผลระบบสุขภาพทั้งในด้านคุณภาพ ความเป็นธรรมและประสิทธิภาพโดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดระบบสุขภาพในการดูแลผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส

2. สวัสดิการด้านการศึกษา

2.1 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายให้มีการศึกษาฝึกอบรมแก่ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาดำเนินชีวิต

2.2 การใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อให้กระจายสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.3 ส่งเสริมการศึกษาพิเศษแก่ผู้พิการและขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส

3. สวัสดิการด้านนันทนาการ

3.1 สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงนิเวศน์และเชิงวัฒนธรรม

3.2 พัฒนาสวนสาธารณะ สวนสุขภาพและสนามกีฬาในเมืองให้เพียงพอ

3.3 ส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ

4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

4.1 จัดหาที่อยู่อาศัยตามความต้องการของประชาชน โดยเน้นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงานและผู้สูงอายุ

4.2 พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและปรับปรุงชุมชนให้น่าอยู่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีระบบสาธารณูปโภคและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

4.3 จัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง

5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5.1 การพิทักษ์สิทธิและคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

5.2 ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนดำเนินการในกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างสังคมสมานฉันท์ มีขันติธรรม เคารพต่อความหลากหลายของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ บนพื้นฐานของศาสนา ชาติพันธุ์ เพศและวัย เพื่อขจัดความขัดแย้งและการเลือกปฏิบัติ

5.3 พัฒนาระบบและวิธีการในการเฝ้าระวังการป้องกันสาธารณภัย และการช่วยเหลืออย่างครบวงจร

6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน และด้อยโอกาส

6.1 ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีสภาพบังคับมากขึ้น เอื้อให้คนจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ

6.2 โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนไร้ที่อยู่อาศัยและขาดผู้อุปการะในรูปของศูนย์บริการผู้สูงอายุ

6.3 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นรายเดือน

6.4 สนับสนุนให้มีโครงการลงทุนเพื่อสังคมได้มีโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

6.5 ส่งเสริมบทบาทของครอบครัว และชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการปลูกจิตสำนึก และใช้มาตรการการลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตรซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการี

สวัสดิการสังคมเครื่องมือสร้างความสุขมวลรวมประชาชาติ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่วัดจากอัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product:GNP) บนสมมติฐานว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นมากเท่าใด หมายถึงประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นเท่านั้น โดยละเลยไม่ให้ความสำคัญต่อการกระจายทรัพยากรและรายได้ที่เป็นธรรม เป็นผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนในสังคมขึ้น อีกทั้งในความเป็นจริงผลิตภัณฑ์มวลรวมและรายได้ที่เพิ่มขึ้นไม่ได้ทำให้คนมีความสุขมากขึ้นอย่างเป็นสัดส่วนเสมอไป การแข่งขันแย่งชิงกันบริโภคที่เพิ่มมากขึ้น แพงขึ้นโดยเปรียบเทียบและไล่ตามผู้อื่นในลักษณะของความสุขสัมพัทธ์มิใช่ความสุขสัมบูรณ์ ซึ่งดูเหมือนว่ายิ่งความต้องการมีสูงความสุขยิ่งเหือดหายตามไปด้วย

ความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness:GNH) ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการทางสังคมรูปแบบใหม่ในการสร้างความสุข ความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นกับประชาชนและประเทศชาติ โดยปัจจัยกำหนดไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรายได้เท่านั้น หากแต่ครอบคลุมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมวัฒนธรรม การจัดการศึกษา การบริการด้านอนามัย และการบริการทางสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวัฒนธรรมและมีธรรมภิบาลเป็นบรรทัดฐานของสังคม

ประกอบกับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการระบบสวัสดิการสังคมสู่ท้องถิ่นและชุมชนที่จะยกระดับกระบวนการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบและเสริมพลังของสมาชิกในสังคมให้สามารถร่วมคิดตัดสินใจได้ รวมทั้งการสรรสร้างเอกภาพของสังคม การให้เกียรติและการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดขอบเขตความสัมพันธ์ทางสังคมอันเป็นรากฐานของความสุขมวลรวมประชาชาติ

ในท่ามกลางกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ สวัสดิการสังคมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความมั่นคงในชีวิต หากประชาชนในประเทศได้รับสวัสดิการสังคมที่ดีย่อมมีความสามารถที่จะดำเนินชีวิตสอดคล้องไปกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

สวัสดิการสังคมจะเป็นการแทรกแซงโดยรัฐและความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ในกรณีที่ความพยายามของปัจเจกชนมีไม่เพียงพอที่จะยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นอันเนื่องมาจากปัญหาความยากจน (ทั้งเงินและจนโอกาส) รัฐและภาคีเหล่านี้จำเป็นต้องเข้า

ไปแทรกแซงเพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นสามารถบรรลุถึงมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่เหมาะสม และมีความสุขได้

สวัสดิการสังคมจึงเป็นกระบวนการทัศน์ทางสังคมรูปแบบใหม่ที่สามารถสร้างความสุขมวลรวมประชาชาติให้เกิดขึ้นกับประชาชน เคียงคู่ไปกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เป็นกระบวนการทัศน์เดิมได้เป็นอย่างดี (คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, 2550 : 2 – 3)

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการสังคม

จากภาพรวมของการพัฒนาประเทศและสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันก่อให้เกิดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการมุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่สังคมที่มีความสุขอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยตั้งอยู่บนกระบวนการทัศน์ “ความสมดุลและภูมิคุ้มกัน” มีกระบวนการพัฒนาที่เน้นการสร้าง “สมดุลระหว่างทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” โดยยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการบริหารและพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งพัฒนาให้คนไทยมีความรู้ คู่คุณธรรม รู้เท่าทันโลกเป็นคนดี มีวินัยและรับผิดชอบ มีความภูมิใจสามารถสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ชุมชนและสถาบันสังคมมีความเข้มแข็ง อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเกื้อกูลภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ มีระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ สามารถพึ่งตนเองและแข่งขันได้ รวมทั้งมีการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม อยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการประเทศที่โปร่งใสเป็นธรรมและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม อันจะเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สมดุลและสร้างความสุขอันยั่งยืน

เป้าหมายในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

1. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรมนำความรู้ สร้างกำลังคนให้มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เพิ่มแหล่งเรียนรู้และกระจายความรู้สู่ภาคการผลิตและชุมชนในระดับภูมิภาคเพื่อเพิ่มผลิตภาพของแรงงานให้สูงขึ้นพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้จากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน

2. ลดปัญหาความยากจน โดยขยายเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเพิ่มจำนวนชุมชนที่เข้มแข็งในการพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองที่มีความมั่นคงทางอาหาร

3. มุ่งให้เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวอย่างมีคุณภาพและมีเสถียรภาพ เพิ่มระดับการออมและลดความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลการชำระเงิน ขณะเดียวกันปรับโครงสร้างการผลิตที่สมดุลยั่งยืนโดยรักษาสัดส่วนการผลิตภาคเกษตรที่เหมาะสมและเพิ่ม

บทบาทการผลิตภาคบริการ พร้อมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและกระบวนการผลิตทั้งภาคเกษตรอุตสาหกรรมและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปรับโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ของประเทศให้มีคุณภาพเพื่อช่วยลดต้นทุนด้านเวลาและประหยัดค่าใช้จ่าย

4. สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยการฟื้นฟูอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ ป่าชายเลน รวมทั้งขยายพันธ์พืชสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธ์ รักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักคุณภาพอากาศและเสียงให้อยู่ในระดับมาตรฐาน ตลอดจนสร้างฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และการขยายตัวของภาคการผลิตและบริการที่เกี่ยวกับการจัดการและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

5. เพิ่มประสิทธิภาพภาคราชการ เพิ่มการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ สร้างธรรมาภิบาลในองค์กรภาคเอกชน รวมทั้งการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมไทย

นอกจากนี้แผนฯ ดังกล่าวยังได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งในจำนวนนี้มี 3 ยุทธศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดสวัสดิการสังคมเชิงรุกได้เป็นอย่างดี ยุทธศาสตร์เหล่านั้น ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศและการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน (คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, 2550 : 22 – 23)

สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

พ.ศ. 2555 – 2559 สรุปได้ดังนี้

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ
การเปลี่ยนแปลงสำคัญระดับโลก สรุปได้ดังนี้

1. กฎ กติกาใหม่ของโลกหลายด้านส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับตัว วิฤตเศรษฐกิจและการเงินของโลกที่ผ่านมาได้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการบริหารจัดการเศรษฐกิจโลกทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อมและสังคมเพื่อการจัดระเบียบใหม่ของโลก ครอบคลุมถึงกฎ ระเบียบด้านการค้า การลงทุน การเงิน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา พันธกรณีและข้อตกลงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตรการทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโลกร้อน และกฎ ระเบียบด้านสังคมมีบทบาทสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชน ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเคารพและรักษาคำดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

2. การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง รวมทั้งภูมิภาคเอเชียซึ่งทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ อาทิ ชองกง เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน และกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีแนวโน้มเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโลก ขณะที่นโยบายการเปิดประเทศของจีน รัสเซีย พลวัตการขยายตัวของบราซิลและอินเดียและการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางในภูมิภาคเอเชีย จะช่วยเพิ่มกำลังซื้อในตลาดโลก ทั้งนี้ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญต่อประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้แก่ การรวมกลุ่มในภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดียและการเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 รวมทั้งกรอบความร่วมมืออื่น ๆ อาทิ กรอบความร่วมมือเอเชีย-แปซิฟิก จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะรองรับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

3. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ประชากรสูงอายุในโลกจะเพิ่มขึ้นอีก 81.86 ล้านคนและการเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศสำคัญ ๆ ในโลก มีผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายกำลังคนข้ามประเทศ เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขณะที่โครงสร้างการผลิตเปลี่ยนจากการใช้แรงงานเข้มข้นเป็นการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีมากขึ้น มีการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ทดแทนกำลังแรงงานที่ขาดแคลน โครงสร้างการใช้จ่ายงบประมาณเปลี่ยนแปลงไป ประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะมีรายจ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้งบประมาณสำหรับการลงทุนพัฒนาในด้านอื่น ๆ ลดลง

4. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิโลกสูงขึ้นโดยเฉลี่ย 0.2 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ไฟป่า ระบบนิเวศในหลายพื้นที่ของโลก อ่อนแอ สูญเสียพันธุ์พืชและสัตว์ พื้นผิวโลกเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ โดยเฉพาะการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งเนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น นำไปสู่การย้ายถิ่นของประชากรที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน เขตท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง โรคระบาดเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชากร รวมทั้งการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตทางการเกษตรและธัญญาหารของโลก รวมทั้งกระทบต่อภาคสังคม อาทิ ปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากร

5. ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานของโลกมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญความต้องการพืชพลังงาน สินค้าเกษตรและอาหารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มประชากรโลก แต่การผลิตพืชอาหารลดลงด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ เทคโนโลยีที่มีอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานในอนาคต ส่งผลให้

ผลผลิตอาหารสู่ตลาดลดลง ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชากรโลกหรือมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศยากจน อาจนำไปสู่การเกิดวิกฤตอาหารโลก

6. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต ซึ่งจะเป็นได้ทั้งโอกาสหรือภัยคุกคามในการพัฒนา อาทิ การจารกรรมข้อมูลธุรกิจหรือข้อมูลส่วนบุคคล ประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีได้ช้าจะกลายเป็นผู้ซื้อและมีผลิตภาพต่ำ ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคมจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาจึงเป็นความท้าทายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ

7. การก่อการร้ายสากลเป็นภัยคุกคามประชาคมโลก การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรง มีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติจากภัยก่อการร้าย

การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงสภาวะด้านเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ดี โดยภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสูง ภาคเกษตรเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจ ขณะที่การเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศไทยกับเศรษฐกิจต่างประเทศทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการค้าและการลงทุน โดยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ทำให้บทบาทของการลงทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามระบบเศรษฐกิจของไทยยังมีความอ่อนแอด้านปัจจัยสนับสนุนในส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎระเบียบทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

2. การเปลี่ยนแปลงสภาวะด้านสังคม ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและสติปัญญาของเด็ก มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และผลิตภาพแรงงานต่ำ ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้นและมีการจัดสวัสดิการทางสังคมในหลายรูปแบบ แต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทาง

สังคมได้อย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากรและโอกาสการเข้าถึงทรัพยากร เป็นปัญหาการพัฒนาประเทศ สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมถึงเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดและการเพิ่มขึ้นของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน แต่คนไทยตื่นตัวทางการเมืองและให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและระบบธรรมาภิบาลมากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงสภาวะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทูททรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทบต่อผลผลิตภาคเกษตรและความยากจน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขณะที่มีความขัดแย้งทางนโยบายในการบูรณาการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังมีความมั่นคงด้านอาหาร แม้จะต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและความต้องการพืชพลังงาน

4. การเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้น แต่ความขัดแย้งทางการเมืองและความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังดำรงอยู่และส่งผลต่อเศรษฐกิจ การดำรงชีวิตของประชาชน ความเชื่อมั่นของนานาชาติ ตลอดจนความสงบสุขที่ลดลง ขณะที่ประสิทธิภาพภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่ดีขึ้น แต่ขีดความสามารถในการป้องกันกาทุจริตต้องปรับปรุง การกระจายอำนาจประสบความสำเร็จในเรื่องการเพิ่มรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่มีความล่าช้าในการถ่ายโอนภารกิจและมีความไม่ชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่กับราชการส่วนกลาง ขณะเดียวกันการคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของไทย กลุ่มคนรุ่นใหม่เห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ยอมรับได้

การประเมินความเสี่ยง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ประเทศไทยจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ต้องเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ 6 ประการ ดังนี้

1. การบริหารภาครัฐอ่อนแอไม่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจรัฐถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชนในบางพื้นที่มีช่องว่างมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง การดำเนินงานไม่โปร่งใส เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย

2. โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนเศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตดั้งเดิมโดยเฉพาะทุน และแรงงานราคาถูกที่มีผลิตภาพการผลิตต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก การพัฒนาเศรษฐกิจไทยในระยะที่ผ่านมาพึ่งภาคการส่งออกและการลงทุนเป็นหลักผลตอบแทนแรงงานในภาคเกษตรมีสัดส่วนต่ำเมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร เกษตรกรยังประสบความยากจนและมีปัญหาหนี้สิน ความต้องการใช้พลังงานของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น มีการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศจำนวนมาก

3. โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2568 ขณะที่ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อาจกระทบต่อความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจในอนาคต การแข่งขันเพื่อแย่งชิงแรงงานจะมีมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานคุณภาพ ภาครัฐและครัวเรือนจะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อภาระงบประมาณของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัยและการจัดสวัสดิการทางสังคม

4. ค่านิยมที่ดั่งามของไทยเสื่อมถอย กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่ดั่งาม ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม คนไทยให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการการช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง ต่างแก่งแย่งเอาวัดเอาเปรียบกัน ทำให้คนไทยขาดความสามัคคี การเคารพสิทธิผู้อื่น และการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม

5. ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรง โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำ การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองไม่คุ้มค่าและปริมาณของเสียที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งกระทบต่อฐานการผลิตภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน สุขภาวะและคุณภาพชีวิตของประชาชน

6. ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ทั้งที่มาจากปัญหาการก่อความไม่สงบในประเทศ ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านต่าง ๆ ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้ง ภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติมีความรุนแรงและผลกระทบสูงมีแนวโน้มจะมีความรุนแรงและผลกระทบเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป เป็นประเด็นท้าทายต่อการบริหารจัดการจัดการความเสี่ยงทั้งการบริหารวิกฤตการณ์ การเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองอย่างฉับไว และการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง

การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันประเทศ ดังนี้

1. ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักที่ยึดโยงคนในชาติให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะรัชกาลปัจจุบันที่ทรงเป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตบนทางสายกลางและความพอเพียง รวมถึงทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกร ในทุกด้าน

2. การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ในการปรับเปลี่ยนการผลิตจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุนและแรงงานที่มีผลิตภาพต่ำไปสู่การใช้ความรู้และความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ยึดโยงคนไทยให้เป็นเอกภาพ ลดอิทธิพลของความทันสมัยและความขัดแย้งในสังคมไทย ประชาชนนาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ครอบครัวยุคใหม่เพาะความเป็นไทยที่มีจิตสำนึกและอัตลักษณ์ให้บุตรหลานได้ตระหนักถึงรากเหง้าของตนเอง

4. ภาคการเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ทั้งแหล่งสร้างงาน แหล่งผลิตอาหารและเชื่อมโยงวิถีชีวิตของสังคมไทย มีส่วนสำคัญในการลดความยากจน สร้างงานและลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อน

5. ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนารากฐานของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 : ออนไลน์)

นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ

นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้านผู้สูงอายุในปี 2554 โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีดังต่อไปนี้

นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

ข้อ 1 นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

1.8 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค

1.8.3 จัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70-79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80-89 ปี จะได้รับ 800 บาทและอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท

หมายเหตุ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80 (1)

นโยบายหลักในการบริหารประเทศภายในช่วงระยะเวลา 4 ปี

ข้อ 4 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

4.3 นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

4.3.5 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตั้งแต่ในช่วงตั้งครรภ์ วัยเด็ก วัยเจริญพันธุ์ วัยบรรลุนิติภาวะ วัยชราและผู้พิการ สนับสนุนโครงการส่งเสริมเซาว์ปัญญาของเด็กและให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สนับสนุนโครงการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมสุขภาพสตรีเพื่อดูแลสุขภาพของสตรีและเด็กอย่างบูรณาการทั่วประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้และดูแลป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์และลดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี สนับสนุนโครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้ได้เข้าถึงการบริการอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพและเป็นธรรม รวมทั้งให้มีระบบการฟื้นฟูสุขภาพในชุมชน จัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

4.5 นโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม

4.5.5 เสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานความสะอาดสาธารณะต่าง ๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ สร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ พัฒนาระบบสุขภาพอนามัย ให้การส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดสวัสดิการ รวมถึงหาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมภายใต้หลักคิดที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูง สมควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมือง

หมายเหตุ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80 (1) (2)

เพิ่มเติม แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปรอุมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

(2) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพ และการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2554 : ออนไลน์)

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง

สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ห่างจากอำเภอโพธิ์ประทับช้าง 2,500 เมตร

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ทิศใต้ ติดต่อดำบลวังสำโรง อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออกติดต่อดำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลวังจิกและไผ่ท่าโพ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

เนื้อที่

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง มีเนื้อที่ทั้งหมด 31,437.50 ไร่

(50.30 ตร.กม.)

เขตเทศบาล มีเนื้อที่ 2,718.78 ไร่ (4.35 ตร.กม.)

เขตอบต. มีเนื้อที่ 28,718.75 ไร่ (45.95 ตร.กม.)

ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน คือ แม่น้ำพิจิตรเก่า มีระบบชลประทาน ในฝั่งตะวันออก 2 สาย คือ โครงการบำรุงรักษาตงเศรษฐกิจและโครงการบำรุงรักษาทำบัว

จำนวนหมู่บ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง แบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมบางส่วน 2 หมู่ ได้แก่

1. บ้านทำบัวทอง หมู่ที่ 2
2. บ้านท่าตะคล้อ หมู่ที่ 5

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมทั้งหมดหมู่บ้าน 10 หมู่ ได้แก่

1. บ้านบึงโพธิ์ หมู่ที่ 1
2. บ้านโพธิ์ประทับช้าง หมู่ที่ 3
3. บ้านวังกระโดน หมู่ที่ 4
4. บ้านท่าพุดชา หมู่ที่ 6
5. บ้านหนองคันไทร หมู่ที่ 7
6. บ้านท่ากว้าง หมู่ที่ 8
7. บ้านปากกระชอง หมู่ที่ 9
8. บ้านบึงถัง หมู่ที่ 10
9. บ้านหนองกุ่ม หมู่ที่ 11
10. บ้านหนองไม้สูก หมู่ที่ 12

ท้องถิ่นอื่นในตำบล

จำนวนเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง

ประชากร

ตำบลโพธิ์ประทับช้างมีการแบ่งการปกครองเป็น 12 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วยชาย 2,571 คน หญิง 2,635 คน รวม 5,206 คน จำนวนครัวเรือน 1,628 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 113 คน/ตารางกิโลเมตร

ข้อมูลหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน

หมู่ที่ 1	บ้านบึงโพธิ์	144	ครัวเรือน	ชาย	279	คน	หญิง	274	คน	รวม	553	คน
หมู่ที่ 2	บ้านท่าบัวทอง	5	ครัวเรือน	ชาย	8	คน	หญิง	5	คน	รวม	13	คน
หมู่ที่ 3	บ้านโพธิ์ประทับช้าง	241	ครัวเรือน	ชาย	305	คน	หญิง	307	คน	รวม	612	คน
หมู่ที่ 4	บ้านวังกระโดน	257	ครัวเรือน	ชาย	398	คน	หญิง	414	คน	รวม	812	คน
หมู่ที่ 5	บ้านท่าตะคล้อ	8	ครัวเรือน	ชาย	13	คน	หญิง	7	คน	รวม	20	คน
หมู่ที่ 6	บ้านท่าพุดซา	159	ครัวเรือน	ชาย	269	คน	หญิง	279	คน	รวม	548	คน
หมู่ที่ 7	บ้านหนองตันไทร	115	ครัวเรือน	ชาย	156	คน	หญิง	177	คน	รวม	333	คน
หมู่ที่ 8	บ้านท่ากว้าง	169	ครัวเรือน	ชาย	251	คน	หญิง	266	คน	รวม	517	คน
หมู่ที่ 9	บ้านปากกระช่อง	260	ครัวเรือน	ชาย	343	คน	หญิง	377	คน	รวม	720	คน
หมู่ที่ 10	บ้านบึงถัง	99	ครัวเรือน	ชาย	151	คน	หญิง	169	คน	รวม	320	คน
หมู่ที่ 11	บ้านหนองกุ่ม	90	ครัวเรือน	ชาย	172	คน	หญิง	152	คน	รวม	324	คน
หมู่ที่ 12	บ้านหนองไม้สูก	81	ครัวเรือน	ชาย	114	คน	หญิง	117	คน	รวม	231	คน

ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2556

ที่มา (องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง,แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2557 – 2559) : 7)

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ทำนา	จำนวน	10,973	ไร่	731	ครัวเรือน
ทำสวน	จำนวน	7,004	ไร่	756	ครัวเรือน
ทำไร่	จำนวน	81	ไร่	13	ครัวเรือน
อื่น ๆ	จำนวน	10,660.75	ไร่	65	ครัวเรือน

ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น

โครงสร้าง/กระบวนการบริหารงานบุคคล งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) จำนวนบุคลากร	จำนวน	25	คน
ปลัด อบต.	ข้าราชการ	1	คน
หัวหน้าส่วนการคลัง	ข้าราชการ	1	คน
หัวหน้าส่วนโยธา	ข้าราชการ	1	คน

หัวหน้าสำนักปลัด	ข้าราชการ	1	คน
บุคลากร	ข้าราชการ	1	คน
นักวิชาการเงินและบัญชี	ข้าราชการ	1	คน
นายช่างโยธา	ข้าราชการ	1	คน
เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	ข้าราชการ	1	คน
เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	ข้าราชการ	1	คน
เจ้าพนักงานธุรการ	ข้าราชการ	1	คน
ครูผู้ดูแลเด็ก	ข้าราชการ	2	คน
นักพัฒนาชุมชน	ลูกจ้างประจำ	1	คน
ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์	พนักงานจ้างตามภารกิจ	1	คน
ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้	พนักงานจ้างตามภารกิจ	1	คน
ผู้ช่วยนักวิชาการเงินและบัญชี	พนักงานจ้างตามภารกิจ	1	คน
ผู้ช่วยช่างไฟฟ้า	พนักงานจ้างตามภารกิจ	1	คน
ผู้ดูแลเด็กเล็ก	พนักงานจ้างตามภารกิจ	3	คน
ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	พนักงานจ้างทั่วไป	1	คน
ผู้ช่วยช่างโยธา	พนักงานจ้างทั่วไป	1	คน
พนักงานขับรถยนต์	พนักงานจ้างทั่วไป	1	คน
คนสวน	พนักงานจ้างทั่วไป	1	คน
แม่บ้าน	พนักงานจ้างทั่วไป	1	คน

(2) ระดับการศึกษาของบุคลากร

มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	จำนวน	11	คน
ปริญญาตรี	จำนวน	9	คน
ปริญญาโท	จำนวน	5	คน

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

(1) การรวมกลุ่มของประชาชน

กลุ่มทุกประเภท	จำนวน	33	กลุ่ม
แยกประเภทกลุ่ม			
- กลุ่มอาชีพ OTOP	จำนวน	5	กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์	จำนวน	12	กลุ่ม
- กลุ่มอื่น ๆ	จำนวน	16	กลุ่ม

(2) จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล)

- เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำพิจิตรเก่าไหลผ่าน
- มีระบบชลประทานสองฝั่งแม่น้ำพิจิตรเก่าเหมาะแก่การประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม

- มีโบราณสถานวัดโพธิ์ประทับช้าง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ศิลปวัฒนธรรมและเชิงอนุรักษ์

- เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism)
- มีสวนผลไม้ที่มีชื่อเสียง คือ สวนส้มโอพันธุ์ท่าข่อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาก่อนหน้าแล้วและมีหัวข้อที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งพอสรุปเนื้อหาางานวิจัย ได้ดังนี้

บัญชา สะและวงษ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการกิจตามกฎหมายของงานสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ งานสังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกันคือ มุ่งพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้น ส่วนข้อที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดได้แก่ กระบวนการวิทยาศาสตร์ไม่สามารถนำมาใช้ในงานสังคมสงเคราะห์ได้ ด้านความต้องการสวัสดิการสังคมในผู้สูงอายุตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานการสาธารณสุขที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ พบว่า ในภาพรวมความต้องการของผู้สูงอายุที่ต้องการรับสวัสดิการมากที่สุดคือ สวัสดิการด้านอื่น ๆ ได้แก่ อบต. จัดให้มีการสงเคราะห์จัดการศพตามประเพณีแก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติและต้องการให้ อบต. ส่งเสริมให้คนในครอบครัวมีค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ รองลงมาคือสวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขภาพ สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านรายได้ และสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ตามลำดับ

ขวัญ สงวนเสริมศรี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดพะเยา พบว่า ผู้สูงอายุ 397 รายส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท อาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตรหลาน บ้านที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่เป็นบ้านของตนเอง ผู้สูงอายุจะมีปัญหาในการเดินและลุกนั่งมากที่สุด บุตรหลาน จะเป็นผู้ดูแลหลัก ผู้สูงอายุมีความสุขมากในการอยู่กับครอบครัว ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการด้านสุขภาพพอนำมัยมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องความรู้ในการดูแลสุขภาพ รองลงมาเป็นความต้องการ

ด้านรายได้และการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องการจัดการฝึกอาชีพที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุและมีแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวทาง การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดพะเยา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควรกำหนดบริบทในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุ ตามปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุและควรมีแผนการดำเนินงาน 4 แผนงาน ได้แก่ แผนงานให้บริการด้านสุขภาพอนามัย แผนงานส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ แผนงานส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและแผนงานด้านการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหาของใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับผู้สูงอายุ มีอาคารศูนย์อเนกประสงค์ภายในชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการด้านแผนงาน กิจกรรม งบประมาณ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งมีการประเมินการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ

ประกาศรี อหนาวัน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี่ยงชีฟในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ กลุ่มแรก ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี่ยงชีฟในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้าน ที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องมีการออกหน่วยประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้สูงอายุทราบก่อนมีการขึ้นทะเบียน รองลงมาคือ ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ ผู้นำหมู่บ้านไม่แจ้งหรือแจ้งการขอรับทะเบียนผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านล่าช้า ความถี่ในการแจ้งมีน้อยกระชั้นชิดเกินไป รองลงมาคือ บุคลากรที่รับผิดชอบไม่เข้าเยี่ยมพบปะผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอัตราที่ยังไม่เต็ม ไม่บริการ การจ่ายเบี่ยงชีฟเลือกปฏิบัติให้สิทธิ์ผู้ใดผู้หนึ่ง กลุ่มที่สอง ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารเบี่ยงชีฟของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในเรื่องเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการและด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารเบี่ยงชีฟ

ของบุคลากร โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ การจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพไม่ได้ปรับปรุงให้ถูกต้อง รองลงมาคือ คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุไม่มีการปรับปรุงข้อมูลที่ได้รับการกลั่นกรองจากเจ้าหน้าที่ ส่วนข้อที่พบปัญหาน้อยที่สุดคือ ไม่มีการจัดประชุมผู้บริหารเกี่ยวกับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและขาดการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากร-บุคลากร โดยสรุป ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม พบว่า ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ และด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ผู้สูงอายุและบุคลากรมีความต้องการที่ไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเอาใจใส่และติดตามดูแลผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ แต่บุคลากรผู้ให้บริการ ได้คำนึงถึงกระบวนการของกฎระเบียบว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพให้มีความชัดเจนมากกว่าการติดตามเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ จึงมีผลทำให้ความต้องการของทั้งสองฝ่ายไม่สอดคล้องกัน ด้านประชาสัมพันธ์และด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้สูงอายุและบุคลากรมีความต้องการคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งสองฝ่ายต่างให้ความเห็นตรงกันเรื่องการออกหน่วยประชาสัมพันธ์การประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน ซึ่งมีผลทำให้ผู้สูงอายุทราบข่าวสารและปฏิบัติตาม บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย จึงมีผลทำให้ความต้องการของทั้งสองฝ่ายสอดคล้องกัน

มณฑาทิพย์ วุฒิ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายและด้อยโอกาส ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการและด้านที่อยู่อาศัย 2) แนวทางการพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ได้จัดทำและนำเสนอยุทธศาสตร์ทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ 12 โครงการ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การให้บริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มี 3 โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ มี 3 โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการนันทนาการผู้สูงอายุ มี 3 โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ความมั่นคงและปลอดภัยในที่อยู่อาศัย มี 1 โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มี 2 โครงการและยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ มี 1 โครงการ

สมพิศ มีสุข (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าได้ดังนี้ คือด้านรายได้ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนและด้านนันทนาการ ตามลำดับ
- 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้สูงอายุต่อความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ รองลงมา คือ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุตามลำดับ

ราพรธณ ศิริจันทร์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 70 – 74 ปี มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีรายได้ต่อเดือน 1,000 บาท และต่ำกว่ามีบทบาทในครอบครัวเป็นหัวหน้าครอบครัว และมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ทางด้านภาพรวมของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภาพรวมของการจัดสวัสดิการภาครัฐให้กับผู้สูงอายุนั้น พบว่า การจัดสวัสดิการภาครัฐให้กับผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ ประการแรกการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุถึงที่บ้านทุก ๆ เดือน ประการต่อมาการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทำร่วมกันเพื่อพัฒนาด้านจิตใจและประการสุดท้ายการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น ราวและพื้นกันลื่นในห้องน้ำ ทางลาดและพุดบาทหรือช่องทางเดินสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งในสถานที่ราชการ สถานที่ที่เป็นสาธารณะ รวมถึงในบ้านที่มีผู้สูงอายุอยู่อาศัย

กัมพล กล่ำสีทอง (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความต้องการบริการสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ณ เขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรังพบว่า 1) หากค่าใช้จ่ายในการใช้บริการของผู้สูงอายุลดลง ผู้สูงอายุจะมีความต้องการสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 2) หากผู้สูงอายุมีสถานภาพสมรสแต่งงาน ผู้สูงอายุจะมีความต้องการสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 3) หากรายได้ของผู้สูงอายุสูง ผู้สูงอายุก็จะมีความต้องการสวัสดิการสังคมลดลง สำหรับตัวแปรอิสระอื่น ๆ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สูงเพียงพอต่อการอธิบายความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ข้อเสนอแนะของการศึกษา 1) ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการของผู้สูงอายุ ควรกำหนดมาตรการในการใช้บริการของผู้สูงอายุ เพื่อลดค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจจะจัดศูนย์บริการผู้สูงอายุในพื้นที่หรือชุมชนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้สูงอายุ 2) ด้านสถานภาพสมรสของผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมเพื่อให้สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องตามความต้องการของสถานภาพสมรส เช่น การจัดกิจกรรมทางด้านสุขภาพ การตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เป็นต้น 3) ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ควรตระหนักถึงปัจจัยด้านรายได้ของผู้สูงอายุมาพิจารณาในการจัดสวัสดิการ เพราะจากการศึกษาพบว่าหากผู้สูงอายุมีรายได้สูงก็จะมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมลดลง ดังนั้น กิจกรรมด้านการส่งเสริมด้านอาชีพและการมีรายได้ จะช่วยลดความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุลงได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในประเทศไทยมีความพยายามที่จะจัดบริการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุหลายรูปแบบหลายกิจกรรมด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังตอบสนองกับความต้องการของผู้สูงอายุและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้มากที่สุด ทั้งนี้ การดำเนินงานย่อมมีปัจจัยแห่งความสำเร็จหลายประการ ไม่ว่าจะจากนโยบายของรัฐบาล ระเบียบ กฎหมาย งบประมาณ การนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลของบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การทราบถึงข้อมูลปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุยอมเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหา ผู้สูงอายุยังมีความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม ดังนั้น การบริการสวัสดิการสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เป็นที่พึงอีกหนทางหนึ่งของผู้สูงอายุที่จะตอบสนองความต้องการให้กับผู้สูงอายุ ส่วนระดับความต้องการของผู้สูงอายุจะมากหรือน้อยถูกกำหนดโดยความสามารถ วิถีชีวิตของผู้ต้องการเป็นหลัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุที่มีวิถีชีวิตอยู่ในชุมชนแต่ละชุมชนในเขตตำบลโพธิ์ประทับช้าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

คุณลักษณะส่วนบุคคล
เพศ
อายุ
จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ
สถานภาพการสมรส
ระดับการศึกษา
อาชีพ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
แหล่งที่มาของรายได้
ลักษณะการอยู่อาศัย
โรคประจำตัว
เกณฑ์ความสามารถ

ตัวแปรตาม

ความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย
2. ด้านการศึกษา
3. ด้านนันทนาการ
4. ด้านที่อยู่อาศัย
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 657 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 250 คน

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณด้วยสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2548)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรสุ่ม

e^2 = ระดับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5

N = ขนาดจำนวนประชากร

$$n = \frac{657}{1 + 657 (0.05)^2}$$

$$n = 248.62$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้จึงเท่ากับ 248.62 เพื่อความเหมาะสม ผู้ศึกษาขอใช้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

โดยแบ่งจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ซึ่งจะศึกษาผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ตารางตัวเลขสุ่ม (Table of Random Number) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$= \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารตำบลโพธิ์ประทับช้าง ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านบึงโพธิ์	66	25
2	บ้านท่าบัวทอง	5	3
3	บ้านโพธิ์ประทับช้าง	100	38
4	บ้านวังกระโดน	106	40
5	บ้านท่าตะคล้อ	5	2
6	บ้านท่าพุดซา	77	29
7	บ้านหนองต้นไทร	37	14
8	บ้านท่ากว้าง	71	27
9	บ้านปากกระช่อง	70	26
10	บ้านบึงถัง	33	12
11	บ้านหนองกุ่ม	49	20
12	บ้านหนองไม้สุก	38	14
	รวม	657	250

ที่มา (องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง, ข้อมูลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ, 2556)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อระเบียบ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัญหาของผู้สูงอายุและความต้องการสวัสดิการสังคม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว เกณฑ์ความสามารถแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร รวม 6 ด้าน ดังนี้

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	จำนวน 9 ข้อ
2. สวัสดิการด้านการศึกษา	จำนวน 9 ข้อ
3. สวัสดิการด้านนันทนาการ	จำนวน 9 ข้อ
4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	จำนวน 9 ข้อ
5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน 7 ข้อ
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

โครงสร้างของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Linker's Scale โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมมาก
- 3 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาหลักการและทฤษฎี ขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

3. นำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

4. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปหาคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านภาษา และมีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.2 ดร.จิรวิฐ สันติวงษ์สกุล อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.3 ดร.โชติ บดีรัฐ อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) คัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ย 0.50 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง โดยได้ค่า IOC = 0.98

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try out) กับประชาชนในชุมชนตำบลไผ่รอบที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125 – 126) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สูตรหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบรัค (Cronbrach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .938

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุตามหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร จำนวนทั้งสิ้น 250 ชุด และเมื่อได้รับมาก็ตรวจสอบการกรอกแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ผลต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัส เพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลโดยนำเสนอในรูปของตารางและอภิปรายผลประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

รวมถึงการใช้เกณฑ์ในการแปลผลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Linker's แปลผลโดยใช้เกณฑ์ค่าคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ความต้องการในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ความต้องการในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความต้องการในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมความต้องการทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด,

2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนความต้องการประสิทธิภาพในกลุ่ม

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของความต้อการแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1 ค่าสถิติทดสอบ t - test

2.2 ค่าสถิติทดสอบ F - test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว เกณฑ์ความสามารถ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน

ส่วนที่ 4 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด ทั้งหมด 6 ด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	114	45.6
หญิง	136	54.4
รวม	250	100.00

จากตาราง 2 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 เพศชายมีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
60 - 69	134	53.6
70 - 79	87	34.8
80 - 89	26	10.4
90 ปีขึ้นไป	3	1.2
รวม	250	100.00

จากตาราง 3 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาอายุระหว่าง 70–79 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 อายุระหว่าง 80–89 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และอายุ 90 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ

จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
600	134	53.6
700	87	34.8
800	26	10.4
1,000	3	1.2
รวม	250	100.00

จากตาราง 4 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 600 บาท จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาได้รับ เบี้ยยังชีพ 700 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ได้รับเบี้ยยังชีพ 800 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และได้รับเบี้ยยังชีพ 1,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	12	4.8
สมรส	152	60.8
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	86	34.4
รวม	250	100.00

จากตาราง 5 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาเป็นหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 โสด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	42	16.8
ประถมศึกษา	202	80.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	1.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	1.2
ปวช.	0	0
ปวท. , ปวส. หรืออนุปริญญา	0	0
ปริญญาตรี	0	0
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
รวม	250	100.00

จากตาราง 6 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมาไม่ได้ศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ว่างงาน	87	34.8
เกษตรกรกรรม	110	44.0
ค้าขาย	18	7.2
รับจ้าง	27	10.8
รับราชการ	0	0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	8	3.2
รวม	250	100.00

จากตาราง 7 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาว่างงาน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รับจ้าง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ค้าขาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	50	20.0
1,001 – 3,000 บาท	54	21.6
3,001 – 5,000 บาท	57	22.8
5,001 – 7,000 บาท	28	11.2
7,001 – 10,000 บาท	31	12.4
10,000 บาทขึ้นไป	29	11.6
รวม	250	100.00

จากตาราง 8 การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมา 1,00 – 3,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 รายได้ 7,000 – 10,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 รายได้ 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และรายได้ 5,001 – 7,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

แหล่งที่มาของรายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประกอบอาชีพของตนเอง	162	64.8
ลูก / หลาน / ญาติ	55	22.0
หน่วยงานราชการ เช่น เบี้ยยังชีพ เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ	33	13.2
รวม	250	100.00

จากตาราง 9 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีแหล่งที่มาของรายได้คือประกอบอาชีพของตนเอง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาได้มาจากลูก/หลาน/ญาติ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และจากหน่วยงานราชการ เช่น เบี้ยยังชีพ เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่คนเดียว	16	6.4
อยู่กับคู่สมรส	62	24.8
อยู่กับคู่สมรส และบุตร/หลาน	76	30.4
อยู่กับบุตร/หลาน	87	34.8
อยู่กับญาติ	9	3.6
รวม	250	100.00

จากตาราง 10 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับบุตร/หลาน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาอยู่กับคู่สมรส และบุตร/หลาน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 อาศัยอยู่กับคู่สมรส จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 อาศัยอยู่คนเดียว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และอาศัยอยู่กับญาติ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามโรคประจำตัว

โรคประจำตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	151	60.4
มี	99	39.6
รวม	250	100.00

จากตาราง 11 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมาไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

เกณฑ์ความสามารถ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่วยเหลือตนเองไม่ได้เนื่องจากปัญหาสุขภาพ	9	3.6
ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง	62	24.8
ช่วยเหลือตนเองได้ดี	179	71.6
รวม	250	100.00

จากตาราง 12 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับเกณฑ์ความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาช่วยเหลือตนเองได้บ้าง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และช่วยเหลือตนเองไม่ได้เนื่องจากปัญหาสุขภาพ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ทั้ง 6 ด้าน

	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านสุขภาพอนามัย	3.99	0.86	มาก
ด้านการศึกษา	3.88	0.90	มาก
ด้านนันทนาการ	3.90	0.89	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	4.08	0.80	มาก
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.06	0.81	มาก
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	4.11	0.83	มาก
รวม	4.01	0.85	มาก

จากตาราง 13 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย 4.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมาก ในด้าน การแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมา ด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย 4.08 ถัดมาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ย 4.06 ด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ย 3.99 ด้านนันทนาการ มีค่าเฉลี่ย 3.90 และด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.88

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของ
ผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการแนะนำวิธีป้องกันโรคในวัยผู้สูงอายุ	4.21	.819	มาก
2. อบต. ควรจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพถึงบ้านให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปีละ 2 ครั้ง	4.20	.790	มาก
3. อบต. ควรจัดให้มีบริการยานพาหนะในการรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลในกรณีเจ็บป่วยและช่วยเหลือตนเองไม่ได้	3.96	.920	มาก
4. อบต. ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุทุกช่วงวัยถึงที่บ้าน	4.10	.760	มาก
5. อบต. ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	3.86	.858	มาก
6. อบต. ควรจัดให้มีการบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย	3.93	.871	มาก
7. อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยระยะสุดท้ายก่อนเสียชีวิต	3.74	.928	มาก
8. อบต. ควรจัดให้มีศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ	3.82	.900	มาก
9. อบต. ควรจัดให้มีการจัดบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน	4.06	.880	มาก
รวม	3.99	0.86	มาก

จากตาราง 14 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.99 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมาก ในด้าน อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันโรคในวัยผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพถึงบ้านให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปีละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.20 อบต. ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุทุกช่วงวัยถึงที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 4.10 อบต. ควรจัดให้มีการจัดบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 4.06 อบต. ควรจัดให้มีบริการยานพาหนะในการรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลในกรณีที่เจ็บป่วยและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ มีค่าเฉลี่ย 3.96 อบต. ควรจัดให้มีการบริการการแพทย์ทางไกลในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย มีค่าเฉลี่ย 3.93 อบต. ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 3.86 อบต. ควรจัดให้มีศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.82 และอบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยระยะสุดท้ายก่อนเสียชีวิต มีค่าเฉลี่ย 3.74

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. อบต. ควรจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อสามารถใช้ภูมิปัญญาในการถ่ายทอดและเรียนรู้ด้วยกัน	3.83	.955	มาก
2. อบต. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมตามความสนใจและความถนัดกับวัยของผู้สูงอายุ	3.90	.861	มาก
3. อบต. ควรจัดให้มีผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ความรู้ตามความสามารถของผู้สูงอายุ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ	3.84	.932	มาก

ตาราง 15 ต่อ

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
4. อบต. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุและกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการรับรู้ที่เป็นปัจจุบัน	3.76	.801	มาก
5. อบต. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ	3.98	.903	มาก
6. อบต. ควรจัดให้มีการรณรงค์ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกของคนทุกวัยให้รู้ถึงคุณค่าของผู้สูงวัย โดยเฉพาะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุ	3.98	.931	มาก
7. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญา/องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตของผู้สูงอายุให้กับลูกหลานหรือชุมชน	3.80	.869	มาก
8. อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิทธิตามกฎหมายของผู้สูงอายุที่ควรได้รับอย่างทั่วถึง	3.95	.910	มาก
9. อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึง	3.84	.892	มาก
รวม	3.88	0.90	มาก

จากตาราง 15 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.88 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการระดับมาก ในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ และอบต. ควรจัดให้มีการรณรงค์ส่งเสริมและปลูก

จิตสำนึกของคนทุกวัยให้รู้ถึงคุณค่าของผู้สูงวัย โดยเฉพาะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิทธิตามกฎหมายของผู้สูงอายุที่ควรได้รับอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย 3.95 อบต. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมตามความสนใจและความถนัดกับวัยของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.90 อบต. ควรจัดให้มีผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ความรู้ตามความสามารถของผู้สูงอายุ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ และอบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย 3.84 อบต. ควรจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสามารถใช้ภูมิปัญญาในการถ่ายทอดและเรียนรู้ด้วยกัน มีค่าเฉลี่ย 3.83 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญา/องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตของผู้สูงอายุให้กับลูกหลานหรือชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.80 และอบต. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุและกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการรับรู้ที่เป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 3.76

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพจิตใจของผู้สูงอายุให้เหมือนพลังที่ทำให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจในการใช้ชีวิตประจำวัน	4.05	.854	มาก
2. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพและพิการของอวัยวะต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อและข้อต่าง ๆ ปอด และหัวใจ	4.04	.863	มาก
3. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะสังสรรค์ด้วยกัน	3.97	.896	มาก
4. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการร่วมกันระหว่างคนในครอบครัวกับผู้สูงอายุ	3.81	.788	มาก

ตาราง 16 ต่อ

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
5. อบต. ควรจัดให้มีคลินิกสพาศาจัดให้กับผู้สูงอายุเพื่อผ่อนคลายความเครียดและความรู้สึกกดดัน	3.76	.830	มาก
6. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุปฏิบัติธรรม และปลูกต้นไม้กับครอบครัวหรือเพื่อนร่วมวัยเดียวกัน	3.90	.960	มาก
7. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการเดินทางไกลพาผู้สูงอายุท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ในประเทศ	3.52	.928	มาก
8. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมงานอดิเรกที่ผู้สูงอายุมีใจรัก เพื่อสร้างความผ่อนคลายความบันเทิง ความรู้สึกอึดอัดให้กับชีวิต เช่น งานฝีมือ ต่าง ๆ	3.95	.960	มาก
9. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยเฉพาะในวันผู้สูงอายุ	4.07	.900	มาก
รวม	3.90	0.89	มาก

จากตาราง 16 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการระดับมาก ในด้าน อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยเฉพาะในวันผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพจิตใจของผู้สูงอายุให้เป็นเหมือนพลังที่ทำให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจในการใช้ชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ย 4.05 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพและพิการของอวัยวะต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อและข้อต่าง ๆ ปอด และหัวใจ มีค่าเฉลี่ย 4.04 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะสังสรรค์ด้วยกันมีค่าเฉลี่ย 3.97 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมงานอดิเรกที่ผู้สูงอายุมีใจรัก เพื่อสร้างความผ่อนคลายความบันเทิง ความรู้สึกอึดอัดให้กับชีวิต เช่น งานฝีมือต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 3.95 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุปฏิบัติธรรม และปลูกต้นไม้กับครอบครัวหรือเพื่อนร่วมวัยเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย 3.90 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการร่วมกันระหว่างคนในครอบครัวกับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.81 อบต. ควรจัดให้มีคลินิกสพาศาจัดให้กับผู้สูงอายุเพื่อผ่อนคลายความเครียดและ

ความรู้สึกตกตอย มีค่าเฉลี่ย 3.76 และ อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการเดินทางไกลพาผู้สูงอายุท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ในประเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.52

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. อบต. ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย	4.23	.847	มาก
2. อบต. ควรจัดให้มีการก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน	4.34	.777	มาก
3. อบต. ควรจัดให้มีที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางร่างกาย จิตใจและสังคม	4.01	.734	มาก
4. อบต. ควรจัดให้มีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน	3.85	.749	มาก
5. อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง	4.15	.891	มาก
6. อบต. ควรจัดให้มีสถานสงเคราะห์เพื่อดูแลผู้สูงอายุเมื่อถึงวัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้	4.09	.781	มาก
7. อบต. ควรจัดให้มีบริการ สาธารณูปโภคพื้นฐานในบริเวณที่อยู่อาศัย	4.00	.809	มาก
8. อบต. ควรจัดให้มีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่อยู่อาศัย	4.03	.781	มาก
9. อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัย	4.05	.874	มาก
รวม	4.08	0.80	มาก

จากตาราง 17 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมาก ในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน มีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.23 อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย 4.15 อบต. ควรจัดให้มีสถานสงเคราะห์เพื่อดูแลผู้สูงอายุเมื่อถึงวัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีค่าเฉลี่ย 4.09 อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย 4.05 อบต. ควรจัดให้มีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย 4.03 อบต. ควรจัดให้มีที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางร่างกาย จิตใจและสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.01 อบต. ควรจัดให้มีบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในบริเวณที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ อบต. ควรจัดให้มีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน มีค่าเฉลี่ย 3.85

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. อบต. ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะและสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน ทางลาด อาคาร ห้องสุขา ฯลฯ	4.26	.823	มาก
2. อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรม	3.98	.719	มาก
3. อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งประสบ ภัยพิบัติต่าง ๆ	4.04	.735	มาก
4. อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลการเบิกถอนเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุกรณีไม่สามารถเบิกถอนด้วยตนเองได้	4.10	.825	มาก
5. อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย	3.91	.789	มาก

ตาราง 18 ต่อ

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
6. อบต. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษาและ ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีแก่ผู้สูงอายุ	3.90	.801	มาก
7. อบต. ควรจัดให้มีการบริการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง	4.22	.946	มาก
รวม	4.06	0.81	มาก

จากตาราง 18 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะและสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน ทางลาด อาคาร ห้องสุขา ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการบริการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง มีค่าเฉลี่ย 4.22 อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลการเบิกถอนเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุกรณีไม่สามารถเบิกถอนด้วยตนเองได้ มีค่าเฉลี่ย 4.10 อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งประสบ ภัยพิบัติต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.04 อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.98 อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.91 และอบต. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษาและ ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีแก่ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.90

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. อบต. ควรจัดให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมให้กับผู้สูงวัยได้ทำงานและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว	4.00	.814	มาก
2. อบต. ควรจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน	4.49	.740	มาก

ตาราง 19 ต่อ

ลักษณะกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความต้องการ
3. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมรายได้ตามความรู้ความสามารถของผู้สูงอายุ	4.12	.796	มาก
4. อบต. ควรจัดให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกช่วงวัย	4.12	.829	มาก
5. อบต. ควรจัดให้มีกองทุนเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้กับผู้สูงอายุที่ยากจน	3.80	.892	มาก
6. อบต. ควรจัดให้มีการสงเคราะห์ค่าครองชีพแก่ผู้สูงอายุที่ยากจน	4.12	.801	มาก
7. อบต. ควรจัดให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุในชุมชน	4.14	.939	มาก
รวม	4.11	0.83	มาก

จากตาราง 19 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 4.49 รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.14 อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมรายได้ตามความรู้ความสามารถของผู้สูงอายุ อบต. ควรจัดให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง และให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกช่วงวัย และอบต. ควรจัดให้มีการสงเคราะห์ค่าครองชีพแก่ผู้สูงอายุที่ยากจน มีค่าเฉลี่ย 4.12 อบต. ควรจัดให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมให้กับผู้สูงวัยได้ทำงานและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ อบต. ควรจัดให้มีกองทุนเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้กับผู้สูงอายุที่ยากจน มีค่าเฉลี่ย 3.80

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการในการจัดรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน จำแนกตามเพศ

	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
เพศต่อความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย	3.99	0.86	.835	.362
เพศต่อความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา	3.88	0.90	2.228	.137
เพศต่อความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ	3.90	0.89	.562	.469
เพศต่อความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย	4.08	0.80	3.693	.056
เพศต่อความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.06	0.81	6.247	.013
เพศต่อความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและ ด้อยโอกาส	4.11	0.83	.431	.512
รวม	4.01	0.85	2.34	0.26

จากตาราง 20 พบว่า เพศหญิงและเพศชาย มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่แตกต่างกันในด้านที่อยู่อาศัยและด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 21 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามอายุ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.595	3	1.865	4.911	.002
Within Groups	93.416	246	.380		
Total	99.011	249			

จากตาราง 21 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามอายุ

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
อายุ 60-69 ปี	อายุ 70-79 ปี	-.27946 [*]	.08486	.007
	อายุ 80-89 ปี	-.33550 [*]	.10595	.016
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.44804	.50146	.902
อายุ 70-79 ปี	อายุ 60-69 ปี	.27946 [*]	.08486	.007
	อายุ 80-89 ปี	-.05605	.10990	.996
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.16858	.50231	.999

ตาราง 22 ต่อ

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
อายุ 80-89 ปี	อายุ 60-69 ปี	.33550	.10595	.016
	อายุ 70-79 ปี	.05605	.10990	.996
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.11254	.50630	1.000
อายุ 90 ปีขึ้นไป	อายุ 60-69 ปี	.44804	.50146	.902
	อายุ 70-79 ปี	.16858	.50231	.999
	อายุ 80-89 ปี	.11254	.50630	1.000

จากตาราง 22 พบว่า อายุต่อระดับความต้องการด้านสุขภาพอนามัย มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง อายุ 60-69 ปี กับอายุ 70-79 ปี และอายุ 60-69 ปี กับ อายุ 80-89 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 23 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามอายุ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.273	3	.758	1.523	.209
Within Groups	122.402	246	.498		
Total	124.675	249			

จากตาราง 23 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนันทนาการ จำแนกตามอายุ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.142	3	1.047	2.300	.078
Within Groups	112.030	246	.455		
Total	115.173	249			

จากตาราง 24 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามอายุ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4.133	3	1.378	3.831	.010
Within Groups	88.455	246	.360		
Total	92.588	249			

จากตาราง 25 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านที่อยู่อาศัย
จำแนกตามอายุ

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
อายุ 60-69 ปี	อายุ 70-79 ปี	-.25066	.08052	.013
	อายุ 80-89 ปี	-.28269	.09536	.026
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.22001	.52174	.995
อายุ 70-79 ปี	อายุ 60-69 ปี	.25066	.08052	.013
	อายุ 80-89 ปี	-.03203	.09425	1.000
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	.03065	.52153	1.000
อายุ 80-89 ปี	อายุ 60-69 ปี	.28269	.09536	.026
	อายุ 70-79 ปี	.03203	.09425	1.000
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	.06268	.52403	1.000
อายุ 90 ปีขึ้นไป	อายุ 60-69 ปี	.22001	.52174	.995
	อายุ 70-79 ปี	-.03065	.52153	1.000
	อายุ 80-89 ปี	-.06268	.52403	1.000

จากตาราง 26 พบว่า อายุต่อระดับความต้องการด้านที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกัน
ดังนี้ คือ ระหว่าง อายุ 60-69 ปี กับอายุ 70-79 ปี และอายุ 60-69 ปี กับ อายุ 80-89 ปี
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 27 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามอายุ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.249	3	.750	2.069	.105
Within Groups	89.113	246	.362		
Total	91.362	249			

จากตาราง 27 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามอายุ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.754	3	.918	2.512	.059
Within Groups	89.888	246	.365		
Total	92.642	249			

จากตาราง 28 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21.8 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อการจัดการแก้ไข
ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามอายุ

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
อายุ 60-69 ปี	อายุ 70-79 ปี	-.21989	.08173	.045
	อายุ 80-89 ปี	-.15540	.10263	.572
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.27079	.51822	.987
อายุ 70-79 ปี	อายุ 60-69 ปี	.21989	.08173	.045
	อายุ 80-89 ปี	.06448	.10352	.989
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.05090	.51840	1.000
อายุ 80-89 ปี	อายุ 60-69 ปี	.15540	.10263	.572
	อายุ 70-79 ปี	-.06448	.10352	.989
	อายุ 90 ปีขึ้นไป	-.11538	.52210	1.000
อายุ 90 ปีขึ้นไป	อายุ 60-69 ปี	.27079	.51822	.987
	อายุ 70-79 ปี	.05090	.51840	1.000
	อายุ 80-89 ปี	.11538	.52210	1.000

จากตาราง 29 พบว่า อายุต่อระดับความต้องการด้านการแก้ไขปัญหาคความยากจน
และด้อยโอกาส มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง อายุ 60 – 69 ปี กับอายุ 70–79 ปี
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 30 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภพอนามัย จำแนกตามจำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.595	3	1.865	4.911	.002
Within Groups	93.416	246	.380		
Total	99.011	249			

จากตาราง 30 พบว่า จำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านสุขภพอนามัย จำแนกตามจำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับ

(I) จำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับ	(J) จำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
600 บาท	700 บาท	-.27946	.08486	.007
	800 บาท	-.33550	.10595	.016
	1,000 บาท	-.44804	.50146	.902
700 บาท	600 บาท	.27946	.08486	.007
	800 บาท	-.05605	.10990	.996
	1,000 บาท	-.16858	.50231	.999

ตาราง 31 ต่อ

(I) จำนวนเบี้ย ยังชีพที่ได้รับ	(J) จำนวนเบี้ยยังชีพที่ ได้รับ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
800 บาท	600 บาท	.33550	.10595	.016
	700 บาท	.05605	.10990	.996
	1,000 บาท	-.11254	.50630	1.000
1,000 บาท	600 บาท	.44804	.50146	.902
	700 บาท	.16858	.50231	.999
	800 บาท	.11254	.50630	1.000

จากตาราง 31 พบว่า จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับต่อระดับความต้องการด้านสุขภาพ
อนามัย มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 600 บาท กับ จำนวน
เบี้ยยังชีพที่ได้รับ 700 บาท และจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 600 บาท กับ จำนวนเบี้ยยังชีพ
ที่ได้รับ 800 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความ
แตกต่าง

ตาราง 32 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามจำนวนเบี้ยยังชีพ
ที่ได้รับ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.273	3	.758	1.523	.209
Within Groups	122.402	246	.498		
Total	124.675	249			

จากตาราง 32 พบว่า จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับที่แตกต่างกันมีความต้องการ
รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
โพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ตาราง 33 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนันทนาการ จำแนกตามจำนวนเบียร์ยังชีพที่ได้รับ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.142	3	1.047	2.300	.078
Within Groups	112.030	246	.455		
Total	115.173	249			

จากตาราง 33 พบว่า จำนวนเบียร์ยังชีพที่ได้รับที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 34 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามจำนวนเบียร์ยังชีพที่ได้รับ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4.133	3	1.378	3.831	.010
Within Groups	88.455	246	.360		
Total	92.588	249			

จากตาราง 34 พบว่า จำนวนเบียร์ยังชีพที่ได้รับที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 35 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านที่อยู่อาศัย
จำแนกตามจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ

(I) จำนวนเบี้ย ยังชีพที่ได้รับ	(J) จำนวนเบี้ยยังชีพที่ ได้รับ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
600 บาท	700 บาท	-.25066 [*]	.08052	.013
	800 บาท	-.28269 [*]	.09536	.026
	1,000 บาท	-.22001	.52174	.995
700 บาท	600 บาท	.25066 [*]	.08052	.013
	800 บาท	-.03203	.09425	1.000
	1,000 บาท	.03065	.52153	1.000
800 บาท	600 บาท	.28269 [*]	.09536	.026
	700 บาท	.03203	.09425	1.000
	1,000 บาท	.06268	.52403	1.000
1,000 บาท	600 บาท	.22001	.52174	.995
	700 บาท	-.03065	.52153	1.000
	800 บาท	-.06268	.52403	1.000

จากตาราง 35 พบว่า จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับต่อระดับความต้องการต้านที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 600 บาท กับ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 700 บาท และจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 600 บาท กับจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 800 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 36 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามจำนวนเบี่ยงชีพที่ได้รับ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.249	3	.750	2.069	.105
Within Groups	89.113	246	.362		
Total	91.362	249			

จากตาราง 36 พบว่า จำนวนเบี่ยงชีพที่ได้รับที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 37 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามจำนวนเบี่ยงชีพที่ได้รับ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.754	3	.918	2.512	.059
Within Groups	89.888	246	.365		
Total	92.642	249			

จากตาราง 37 พบว่า จำนวนเบี่ยงชีพที่ได้รับที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 38 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านการแก้ไข
ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามจำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับ

(I) จำนวนเบี่ย ยังชีพที่ได้รับ	(J) จำนวนเบี่ยยังชีพที่ ได้รับ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
600 บาท	700 บาท	-.21989	.08173	.045
	800 บาท	-.15540	.10263	.572
	1,000 บาท	-.27079	.51822	.987
700 บาท	600 บาท	.21989	.08173	.045
	800 บาท	.06448	.10352	.989
	1,000 บาท	-.05090	.51840	1.000
800 บาท	600 บาท	.15540	.10263	.572
	700 บาท	-.06448	.10352	.989
	1,000 บาท	-.11538	.52210	1.000
1,000 บาท	600 บาท	.27079	.51822	.987
	700 บาท	.05090	.51840	1.000
	800 บาท	.11538	.52210	1.000

จากตาราง 38 พบว่า จำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับต่อระดับความต้องการด้านการแก้ไข
ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง จำนวนเบี่ยยังชีพที่
ได้รับ 600 บาท กับ จำนวนเบี่ยยังชีพที่ได้รับ 700 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 39 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามสถานภาพการสมรส

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.121	2	1.561	4.020	.019
Within Groups	95.890	247	.388		
Total	99.011	249			

จากตาราง 39 พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 40 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามสถานภาพการสมรส

(I) สถานภาพการสมรส	(J) สถานภาพการสมรส	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
โสด	สมรส	-.40863 [*]	.18683	.030
	หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	-.52842 [*]	.19200	.006
สมรส	โสด	.40863 [*]	.18683	.030
	หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	-.11980	.08407	.155
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	โสด	.52842 [*]	.19200	.006
	สมรส	.11980	.08407	.155

จากตาราง 40 พบว่า สถานภาพการสมรสต่อระดับความต้องการด้านสุขภาพอนามัย มีความแตกต่างกันทุกกลุ่มดังนี้ คือ ระหว่าง สถานภาพโสด กับ สถานภาพสมรส และ สถานภาพโสด กับสถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 41 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามสถานภาพการสมรส

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.906	2	.953	1.918	.149
Within Groups	122.768	247	.497		
Total	124.675	249			

จากตาราง 41 พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 42 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนันทนาการ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.234	2	1.117	2.443	.089
Within Groups	112.938	247	.457		
Total	115.173	249			

จากตาราง 42 พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 43 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามสถานภาพการสมรส

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.084	2	1.042	2.844	.060
Within Groups	90.504	247	.366		
Total	92.588	249			

จากตาราง 43 พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 44 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามสถานภาพการสมรส

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.436	2	.718	1.972	.141
Within Groups	89.926	247	.364		
Total	91.362	249			

จากตาราง 44 พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 45 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาคความยากจนและด้อยโอกาส
จำแนกตามสถานภาพการสมรส

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.008	2	1.004	2.737	.067
Within Groups	90.634	247	.367		
Total	92.642	249			

จากตาราง 45 พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 46 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามระดับการศึกษา

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.584	3	.861	2.198	.089
Within Groups	96.427	246	.392		
Total	99.011	249			

จากตาราง 46 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 47 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.833	3	1.278	2.601	.053
Within Groups	120.841	246	.491		
Total	124.675	249			

จากตาราง 47 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 48 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อด้านการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

(I) ระดับการศึกษา	(J) ระดับการศึกษา	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ไม่ได้ศึกษา	ประถมศึกษา	-.31440	.11886	.009
	มัธยมศึกษาตอนต้น	.10053	.41885	.811
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	-.19577	.41885	.641
ประถมศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	.31440	.11886	.009
	มัธยมศึกษาตอนต้น	.41492	.40764	.310
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	.11863	.40764	.771
มัธยมศึกษาตอนต้น	ไม่ได้ศึกษา	-.10053	.41885	.811
	ประถมศึกษา	-.41492	.40764	.310
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	-.29630	.57226	.605
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่ได้ศึกษา	.19577	.41885	.641
	ประถมศึกษา	-.11863	.40764	.771
	มัธยมศึกษาตอนต้น	.29630	.57226	.605

จากตาราง 48 พบว่า ระดับการศึกษาต่อระดับความต้องการด้านการศึกษามีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง ไม่ได้ศึกษา กับ ประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 49 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนั้นหนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.428	3	.476	1.029	.380
Within Groups	113.745	246	.462		
Total	115.173	249			

จากตาราง 49 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 50 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามระดับการศึกษา

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.304	3	.435	1.171	.321
Within Groups	91.284	246	.371		
Total	92.588	249			

จากตาราง 50 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 51 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามระดับการศึกษา

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.739	3	1.246	3.499	.016
Within Groups	87.623	246	.356		
Total	91.362	249			

จากตาราง 51 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 52 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามระดับการศึกษา

(I) ระดับการศึกษา	(J) ระดับการศึกษา	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ไม่ได้ศึกษา	ประถมศึกษา	-.30249	.10121	.003
	มัธยมศึกษาตอนต้น	.10204	.35667	.775
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	.00680	.35667	.985
ประถมศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	.30249	.10121	.003
	มัธยมศึกษาตอนต้น	.40453	.34712	.245
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	.30929	.34712	.374

ตาราง 52 ต่อ

(I) ระดับการศึกษา	(J) ระดับการศึกษา	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
มัธยมศึกษาตอนต้น	ไม่ได้ศึกษา	-.10204	.35667	.775
	ประถมศึกษา	-.40453	.34712	.245
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	-.09524	.48730	.845
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่ได้ศึกษา	-.00680	.35667	.985
	ประถมศึกษา	-.30929	.34712	.374
	มัธยมศึกษาตอนต้น	.09524	.48730	.845

จากตาราง 52 พบว่า ระดับการศึกษาต่อระดับความต้องการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง ไม่ได้ศึกษา กับ ประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 53 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามระดับการศึกษา

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.125	3	.708	1.926	.126
Within Groups	90.516	246	.368		
Total	92.642	249			

จากตาราง 53 พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 54 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามอาชีพ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.085	4	1.271	3.316	.011
Within Groups	93.927	245	.383		
Total	99.011	249			

จากตาราง 54 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 55 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามอาชีพ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ว่างงาน	เกษตรกรกรรม	-.09693	.08884	.276
	ค้าขาย	.46232 [*]	.16033	.004
	รับจ้าง	-.00681	.13640	.960
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.16140	.22875	.481
เกษตรกรกรรม (ทำนา/ทำสวน/ทำไร่)	ว่างงาน	.09693	.08884	.276
	ค้าขาย	.55926 [*]	.15743	.000
	รับจ้าง	.09012	.13298	.499
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.25833	.22673	.256
ค้าขาย	ว่างงาน	-.46232 [*]	.16033	.004
	เกษตรกรกรรม	-.55926 [*]	.15743	.000
	รับจ้าง	-.46914 [*]	.18841	.013
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.30093	.26310	.254

จากตาราง 55 ต่อ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
รับจ้าง	ว่างงาน	.00681	.13640	.960
	เกษตรกรรม	-.09012	.13298	.499
	ค้าขาย	.46914	.18841	.013
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.16821	.24924	.500
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	ว่างงาน	-.16140	.22875	.481
	เกษตรกรรม	-.25833	.22673	.256
	ค้าขาย	.30093	.26310	.254
	รับจ้าง	-.16821	.24924	.500

จากตาราง 55 พบว่า อาชีพต่อระดับความต้องการด้านสุขภาพอนามัย มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง ว่างงาน กับ ค้าขาย และ เกษตรกรรม (ทำนา/ทำสวน/ทำไร่) กับ ค้าขาย และ ค้าขาย กับ ว่างงาน เกษตรกรรม และ รับจ้าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 56 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามอาชีพ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.292	4	1.323	2.715	.031
Within Groups	119.383	245	.487		
Total	124.675	249			

จากตาราง 56 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 57 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อด้านการศึกษา
จำแนกตามอาชีพ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ว่างงาน	เกษตรกรกรรม	-.10915	.10015	.277
	ค้าขาย	.01958	.18075	.914
	รับจ้าง	-.29317	.15378	.058
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.72733 [*]	.25790	.005
เกษตรกรกรรม (ทำ นา/ทำสวน/ทำไร่)	ว่างงาน	.10915	.10015	.277
	ค้าขาย	.12873	.17748	.469
	รับจ้าง	-.18403	.14992	.221
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.61818 [*]	.25562	.016
ค้าขาย	ว่างงาน	-.01958	.18075	.914
	เกษตรกรกรรม	-.12873	.17748	.469
	รับจ้าง	-.31276	.21241	.142
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.74691 [*]	.29662	.012
รับจ้าง	ว่างงาน	.29317	.15378	.058
	เกษตรกรกรรม	.18403	.14992	.221
	ค้าขาย	.31276	.21241	.142
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.43416	.28099	.124
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	ว่างงาน	.72733 [*]	.25790	.005
	เกษตรกรกรรม	.61818 [*]	.25562	.016
	ค้าขาย	.74691 [*]	.29662	.012
	รับจ้าง	.43416	.28099	.124

จากตาราง 57 พบว่า อาชีพต่อระดับความต้องการด้านการศึกษา มีความแตกต่างกัน
ดังนี้ คือ ระหว่าง ว่างงาน กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว และ เกษตรกรรม กับ ประกอบธุรกิจ
ส่วนตัว และค้าขาย กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 58 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนันทนาการ จำแนกตามอาชีพ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4.399	4	1.100	2.433	.048
Within Groups	110.773	245	.452		
Total	115.173	249			

จากตาราง 58 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 59 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการต่อต้านนันทนาการ จำแนกตามอาชีพ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
ว่างงาน	เกษตรกรกรม	-.11135	.09647	.250
	ค้าขาย	.06003	.17411	.731
	รับจ้าง	-.28565	.14813	.055
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.61590 [*]	.24842	.014
เกษตรกรกรม (ทำนา/ทำสวน/ทำไร่)	ว่างงาน	.11135	.09647	.250
	ค้าขาย	.17138	.17096	.317
	รับจ้าง	-.17430	.14442	.229
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.50455 [*]	.24623	.042
ค้าขาย	ว่างงาน	-.06003	.17411	.731
	เกษตรกรกรม	-.17138	.17096	.317
	รับจ้าง	-.34568	.20461	.092
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.67593 [*]	.28572	.019

จากตาราง 59 ต่อ

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
รับจ้าง	ว่างงาน	.28565	.14813	.055
	เกษตรกรรม	.17430	.14442	.229
	ค้าขาย	.34568	.20461	.092
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	-.33025	.27067	.224
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว	ว่างงาน	.61590	.24842	.014
	เกษตรกรรม	.50455	.24623	.042
	ค้าขาย	.67593	.28572	.019
	รับจ้าง	.33025	.27067	.224

จากตาราง 59 พบว่า อาชีพต่อระดับความต้องการด้านนันทนาการ มีความแตกต่างกันดังนี้ คือ ระหว่าง ว่างงาน กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว และ เกษตรกรรม กับประกอบธุรกิจส่วนตัว และค้าขาย กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่มีความแตกต่าง

ตาราง 60 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามอาชีพ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.148	4	.787	2.156	.075
Within Groups	89.439	245	.365		
Total	92.588	249			

จากตาราง 60 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 61 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามอาชีพ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.384	4	.346	.942	.440
Within Groups	89.978	245	.367		
Total	91.362	249			

จากตาราง 61 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 62 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามอาชีพ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.520	4	.380	1.022	.397
Within Groups	91.122	245	.372		
Total	92.642	249			

จากตาราง 62 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 63 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.349	6	.225	.559	.763
Within Groups	97.663	243	.402		
Total	99.011	249			

จากตาราง 63 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 64 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.228	6	.371	.737	.620
Within Groups	122.447	243	.504		
Total	124.675	249			

จากตาราง 64 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 65 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนันทนาการ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.736	6	.623	1.358	.232
Within Groups	111.437	243	.459		
Total	115.173	249			

จากตาราง 65 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 66 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.651	6	.275	.735	.622
Within Groups	90.937	243	.374		
Total	92.588	249			

จากตาราง 66 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 67 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.741	6	.290	.787	.581
Within Groups	89.621	243	.369		
Total	91.362	249			

จากตาราง 67 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 68 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.569	6	.262	.698	.652
Within Groups	91.072	243	.375		
Total	92.642	249			

จากตาราง 68 พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 69 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.065	2	.032	.081	.922
Within Groups	98.946	247	.401		
Total	99.011	249			

จากตาราง 69 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 70 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.104	2	.552	1.103	.333
Within Groups	123.571	247	.500		
Total	124.675	249			

จากตาราง 70 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 71 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านทัศนคติการ จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.961	2	.481	1.039	.355
Within Groups	114.211	247	.462		
Total	115.173	249			

จากตาราง 71 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 72 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.016	2	.008	.022	.978
Within Groups	92.571	247	.375		
Total	92.588	249			

จากตาราง 72 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 73 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.210	2	.105	.285	.752
Within Groups	91.152	247	.369		
Total	91.362	249			

จากตาราง 73 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 74 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส
จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.529	2	.265	.710	.493
Within Groups	92.113	247	.373		
Total	92.642	249			

จากตาราง 74 พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 75 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.501	4	.375	.943	.440
Within Groups	97.510	245	.398		
Total	99.011	249			

จากตาราง 75 พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 76 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.841	4	.210	.416	.797
Within Groups	123.834	245	.505		
Total	124.675	249			

จากตาราง 76 พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 77 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนั้นทนการ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.885	4	.221	.474	.754
Within Groups	114.287	245	.466		
Total	115.173	249			

จากตาราง 77 พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 78 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.848	4	.212	.566	.687
Within Groups	91.740	245	.374		
Total	92.588	249			

จากตาราง 78 พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 79 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.483	4	.371	1.011	.403
Within Groups	89.879	245	.367		
Total	91.362	249			

จากตาราง 79 พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 80 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.631	4	.158	.420	.794
Within Groups	92.010	245	.376		
Total	92.642	249			

จากตาราง 80 พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 81 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามโรคประจำตัว

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.072	1	.072	.180	.671
Within Groups	98.939	248	.399		
Total	99.011	249			

จากตาราง 81 พบว่า โรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 82 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามโรคประจำตัว

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.130	1	.130	.258	.612
Within Groups	124.545	248	.502		
Total	124.675	249			

จากตาราง 82 พบว่า โรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 83 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนันทนาการ จำแนกตามโรคประจำตัว

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.158	1	.158	.341	.560
Within Groups	115.015	248	.464		
Total	115.173	249			

จากตาราง 83 พบว่า โรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 84 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามโรคประจำตัว

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.073	1	.073	.195	.659
Within Groups	92.515	248	.373		
Total	92.588	249			

จากตาราง 84 พบว่า โรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 85 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามโรคประจำตัว

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.016	1	.016	.043	.836
Within Groups	91.346	248	.368		
Total	91.362	249			

จากตาราง 85 พบว่า โรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 86 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามโรคประจำตัว

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.006	1	.006	.016	.900
Within Groups	92.636	248	.374		
Total	92.642	249			

จากตาราง 86 พบว่า โรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 87 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.219	2	.109	.274	.761
Within Groups	98.792	247	.400		
Total	99.011	249			

จากตาราง 87 พบว่า เกณฑ์ความสามารถที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 88 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการศึกษา จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.441	2	1.220	2.466	.087
Within Groups	122.234	247	.495		
Total	124.675	249			

จากตาราง 88 พบว่า เกณฑ์ความสามารถที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 89 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านนั้นนันทนาการ จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.730	2	1.365	2.998	.052
Within Groups	112.443	247	.455		
Total	115.173	249			

จากตาราง 89 พบว่า เกณฑ์ความสามารถที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 90 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.031	2	.016	.042	.959
Within Groups	92.556	247	.375		
Total	92.588	249			

จากตาราง 90 พบว่า เกณฑ์ความสามารถที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 91 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.039	2	.520	1.421	.243
Within Groups	90.323	247	.366		
Total	91.362	249			

จากตาราง 91 พบว่า เกณฑ์ความสามารถของท่านที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 92 อธิบายความแปรปรวนของข้อมูลด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำแนกตามเกณฑ์ความสามารถ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.326	2	.163	.436	.647
Within Groups	92.316	247	.374		
Total	92.642	249			

จากตาราง 92 พบว่า เกณฑ์ความสามารถของท่านที่แตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 4 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด ทั้งหมด 6 ด้าน ตาราง 93 แสดงจำนวนและร้อยละความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด

ความต้องการสวัสดิการสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	160	64.0
2. สวัสดิการด้านการศึกษา	9	3.6
3. สวัสดิการด้านนันทนาการ	8	3.2
4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	31	12.4
5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	5	2.0
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	37	14.8
รวม	250	100.00

จากตาราง 93 การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่จำเป็นเร่งด่วนที่สุด คือ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาคือ สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 สวัสดิการด้านการศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 สวัสดิการด้านนันทนาการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และด้านที่ผู้สูงอายุคิดว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนน้อยที่สุด คือ สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหาของใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับผู้สูงอายุ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหารถเคลื่อนที่เร็วในการรับ - ส่ง ผู้สูงอายุไป

โรงพยาบาล

3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเพิ่มให้กับผู้สูงอายุ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาวิจัยตามกระบวนการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับเบิยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 657 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับเบิยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อระเบียบ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัญหาของผู้สูงอายุและความต้องการสวัสดิการสังคม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร รวม 6 ด้าน

ส่วนที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมานด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test

สรุปผลของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผลจากการวิจัย พบว่า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่า เพศชาย โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 เพศชาย มีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาอายุระหว่าง 70–79 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 อายุระหว่าง 80–89 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และอายุ 90 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนใหญ่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 600 บาท จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาได้รับเบี้ยยังชีพ 700 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ได้รับเบี้ยยังชีพ 800 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 และได้รับเบี้ยยังชีพ 1,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาเป็นหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 โสด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมาไม่ได้ศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาว่างงาน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รับจ้าง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ค้าขาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 และประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 ส่วนใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 – 5,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมา 1,001– 3,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 รายได้ 7,000 – 10,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 รายได้ 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และรายได้ 5,001 – 7,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาของรายได้คือประกอบอาชีพของตนเอง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมามีรายได้จากลูก/หลาน/ญาติ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และจากหน่วยงานราชการ เช่น เบี้ยยังชีพ เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบุตร/หลาน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาอยู่กับคู่สมรส และบุตร/หลาน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 อาศัยอยู่กับคู่สมรส จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 อาศัยอยู่คนเดียว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และอาศัยอยู่กับญาติ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 รองลงมามีโรคประจำตัว จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 ส่วนใหญ่มีระดับเกณฑ์

ความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาช่วยเหลือตนเองได้บ้าง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และช่วยเหลือตนเองไม่ได้เนื่องจากปัญหาสุขภาพ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน และด้อยโอกาส เป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.83) รองลงมาเป็นสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.80) ถัดมา สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.81) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.86) สวัสดิการด้านนันทนาการ (\bar{X} = 3.90, S.D. = 0.89) สำหรับรูปแบบการจัดสวัสดิการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สวัสดิการด้านการศึกษา (\bar{X} = 3.88, S.D. = 0.90) สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- **ด้านสุขภาพอนามัย** พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมาก ในด้าน อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันโรคในวัยผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.819) รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพถึงบ้านให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปีละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.790) ถัดมา อบต. ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุทุกช่วงวัยถึงที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.760) อบต. ควรจัดให้มีการจัดบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.880) อบต. ควรจัดให้มีบริการยานพาหนะในการรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลในกรณีเจ็บป่วยและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.96, S.D. = 0.920) อบต. ควรจัดให้มีการบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.871) อบต. ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.86, S.D. = 0.858) อบต. ควรจัดให้มีศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.82, S.D. = 0.900) และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยระยะสุดท้ายก่อนเสียชีวิต มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.928) ตามลำดับ

- ด้านการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.903) และ อบต. ควรจัดให้มีการรณรงค์ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกของคนทุกวัยให้รู้ถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.931) รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิทธิตามกฎหมายของผู้สูงอายุที่ควรได้รับอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.910) ถัดมา อบต. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมตามความสนใจและความถนัดกับวัยของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.861) อบต. ควรจัดให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ความรู้ตามความสามารถของผู้สูงอายุ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.932) และ อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.892) อบต. ควรจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสามารถใช้ภูมิปัญญาในการถ่ายทอดและเรียนรู้ด้วยกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.955) อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญา/องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตของผู้สูงอายุให้กับลูกหลานหรือชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.869) และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุและกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการรับรู้ที่เป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.801) ตามลำดับ

- ด้านนันทนาการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยเฉพาะในวันผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.900) รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพจิตใจของผู้สูงอายุให้เป็นเหมือนพลังที่ทำให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจในการใช้ชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.854) ถัดมา อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพและพิการของอวัยวะต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อและข้อต่าง ๆ ปอด และหัวใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.863) อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะสังสรรค์ด้วยกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.896) อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมงานอดิเรกที่ผู้สูงอายุมีใจรัก เพื่อสร้างความผ่อนคลาย ความบันเทิง ความรู้สึกอึดอเมให้กับชีวิต เช่น งานฝีมือต่างๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.960) อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุปฏิบัติธรรม และปลูกต้นไม้กับครอบครัวหรือเพื่อนร่วมวัยเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.960) อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน

ระหว่างคนในครอบครัวกับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.788) อบต. ควรจัดให้มีคลินิกสพาศึกษาให้กับผู้สูงอายุเพื่อผ่อนคลายความเครียดและความรู้สึกกดดัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.830) และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการเดินทางไกลพาผู้สูงอายุท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ในประเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.928) ตามลำดับ

- **ด้านที่อยู่อาศัย** พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.777) รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.847) ถัดมา อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.891) อบต. ควรจัดให้มีสถานสงเคราะห์เพื่อดูแลผู้สูงอายุเมื่อถึงวัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.781) อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.874) อบต. ควรจัดให้มีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.781) อบต. ควรจัดให้มีที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางร่างกาย จิตใจและสังคม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.734) อบต. ควรจัดให้มีบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในบริเวณที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.809) และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดให้มีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.749) ตามลำดับ

- **ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะและสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน ทางลาด อาคาร ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.823) รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการบริการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.946) ถัดมา อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลการเบิกถอนเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุกรณีไม่สามารถเบิกถอนด้วยตนเองได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.825) อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งประสบภัยพิบัติต่างๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.735) อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.719) อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์

โดยมิชอบด้วยกฎหมาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.789) และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ปกษาและดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีแก่ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.801) ตามลำดับ

- ด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมระดับมากในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.740) รองลงมา อบต. ควรจัดให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.939) ถัดมา อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมรายได้ตามความรู้ความสามารถของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.796) อบต. ควรจัดให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกช่วงวัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.829) และอบต. ควรจัดให้มีการสงเคราะห์ค่าครองชีพแก่ผู้สูงอายุที่ยากจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.801) อบต. ควรจัดให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุได้ทำงานและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.814) และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ อบต. ควรจัดให้มีกองทุนเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้กับผู้สูงอายุที่ยากจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.892) ตามลำดับ

เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า

3.1 เพศที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- เพศหญิงและเพศชาย มีความต้องการที่แตกต่างกันทั้งในด้านที่อยู่อาศัย และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ และด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส ไม่มีความแตกต่าง

3.2 อายุที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- อายุระหว่าง 60 – 69 ปี กับ อายุระหว่าง 70 – 79 ปี และ อายุระหว่าง 60 – 69 ปี กับ อายุระหว่าง 80 – 89 ปี แตกต่างกันในด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.3 จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ ระหว่าง 600 บาท กับ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 700 บาท และจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ ระหว่าง 600 บาท กับ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 800 บาท แตกต่างกันในด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.4 สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- สถานภาพการสมรส ระหว่าง โสด กับ สมรส และระหว่าง โสด กับ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ แตกต่างกันในด้านสุขภาพอนามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.5 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- ระดับการศึกษา ระหว่าง ไม่ได้ศึกษา กับ ประถมศึกษา แตกต่างกันในด้าน การศึกษา และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่าง

3.6 อาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึง ประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส พบว่า

- อาชีพ ระหว่าง ว่างาน กับ ค้าขาย และ เกษตรกรรม (ทำนา/ทำสวน/ทำไร่) กับ ค้าขาย และค้าขาย กับ ว่างาน เกษตรกรรม และรับจ้าง แตกต่างกันในด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความ แตกต่าง

3.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการ สังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอ โพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในภาพรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 แหล่งที่มาของรายได้ที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการ สังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอ โพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- แหล่งที่มาของรายได้ ในภาพรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3.9 ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการ สังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอ โพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- ลักษณะการอยู่อาศัย ในภาพรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3.10 โรคประจำตัวที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ตำบล ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส พบว่า

- โรคประจำตัว ในภาพรวมทุกตำบลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3.11 เกณฑ์ความสามารถที่แตกต่างกัน มีความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 6 ตำบล ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส พบว่า

- เกณฑ์ความสามารถ ในภาพรวมทุกตำบลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด
พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่จำเป็นเร่งด่วนที่สุด คือ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาคือ สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 สวัสดิการด้านการศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 สวัสดิการด้านนันทนาการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และด้านที่ผู้สูงอายุคิดว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนน้อยที่สุด คือ สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหาของใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับผู้สูงอายุ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหารถเคลื่อนที่เร็วในการรับ – ส่ง ผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเพิ่มให้กับผู้สูงอายุ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก สำหรับการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส รองลงมาเป็นสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านนันทนาการ และสวัสดิการด้านการศึกษา สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

- **ด้านสุขภาพอนามัย** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้าน อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันโรคในวัยผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าประโยชน์ที่ชัดเจนของการส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ คือ การป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ ซึ่งมักเกิดขึ้นได้ง่ายในผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพ และด้านสุขภาพจิต เนื่องจากความชรา นอกจากนั้น การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสามารถในการดำเนินกิจวัตรประจำวันที่ดี สามารถอยู่ในสังคมอันนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีอย่างต่อเนื่องด้วยก็จะเกิดประโยชน์กับตัวผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ศรีทับทิม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์ (2534) ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ (อ่างโน สายสวาท เกตราสุวรรณ, 2542 : 32 – 33) ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and psychological needs) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่ไม่เห็นสัมผัสไม่ได้แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัวและการมีสุขภาพกายและจิตที่ดีนอกจากนั้นยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัวความต้องการมีโอกาสดำเนินงาน (Opportunity needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในบั้นปลายชีวิต

- **ด้านการศึกษา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็น

เพราะว่า ผู้สูงอายุก็มีความรู้ความสามารถเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และถ้าได้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน ได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมกับชุมชนก็สามารถสร้างประโยชน์ให้กับคนรุ่นใหม่ต่อไปในอนาคตได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในส่วนของขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี 7 ด้าน (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2545) ที่กล่าวถึง การมีการศึกษาที่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป และยังสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2525 - 2544) ที่กล่าวถึง ผู้สูงอายุควรได้รับข้อมูลข่าวสารและวิธีการดูแลสุขภาพตลอดจนข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้สูงอายุปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง นั้น ๆ ได้ รวมถึงสอดคล้องกับปฏิญญาผู้สูงอายุไทย (พ.ศ. 2542) ข้อ 9. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูกตเวทีและความเอื้ออาทรต่อกัน

- **ด้านนันทนาการ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้าน อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะในวันผู้สูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุให้ความสำคัญและอยากให้อุบลหลานซึ่งเป็นคนรุ่นหลังได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง และกิจกรรมที่ อบต. จัดให้กับผู้สูงอายุจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความสุข และมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงต่อไป ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดการจัดบริการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐาน (อ้างในจุลเทพ ธีระชาติ, 2537 : 22 - 23) ได้จำแนกการให้บริการตามลักษณะกิจกรรมที่จะจัดบริการให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งดำเนินการอยู่ในประเทศไทยเป็นด้านต่าง ๆ เช่น บริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและสังคม เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิง การแสดง การร้องรำทำเพลง การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา การจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม ฯลฯ

- **ด้านที่อยู่อาศัย** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุที่ยากจนนั้นไม่มีเงินในการก่อสร้างปรับปรุงหรือแม้แต่จะมีเงินใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงต้องการให้ อบต. ช่วยเหลือเพื่อให้ผู้สูงอายุที่ยากจนในตำบลได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรง คุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ซึ่งได้ปรากฏมาตรการในการคุ้มครองและสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านการจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง และนอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 - 2549) ซึ่งได้กำหนดมาตรการในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม

โดยคำนึงถึงหลักบูรณาการและให้ครอบคลุมงานสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ในส่วนของสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย เช่น จัดหาที่อยู่อาศัยตามความต้องการของประชาชน โดยเน้นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงาน และผู้สูงอายุ พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและปรับปรุงชุมชนให้น่าอยู่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีระบบสาธารณูปโภคและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และจัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง

- **ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้าน อบต. ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะและสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน ทางลาด อาคาร ห้องสุขา ฯลฯ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในเขตพื้นที่ อบต. มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุไม่เพียงพอจึงทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการในด้านนี้มากกว่าเดิม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดด้านพัฒนาของงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ประกาศเจตนารมณ์ที่ชัดเจนเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2534 ได้รับรองหลักการ 18 ประการสำหรับผู้สูงอายุ (อ้างใน อภิญา เวชชัย, 2544 : 6 – 7) หลักการที่ 5 ความมีศักดิ์ศรี ข้อ 17. ผู้สูงอายุควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยศักดิ์ศรีและความปลอดภัย โดยปราศจากการถูกแสวงหาประโยชน์และถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ

- **ด้านการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและความยากจนและด้อยโอกาส** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้าน อบต. ควรจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการดำรงชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุในปัจจุบันมีค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับจำนวนเงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับก็น้อยมากเมื่อเทียบกับรายจ่ายที่สวนทางกับรายรับอย่างสิ้นเชิงโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยอยู่เพียงลำพังจะมีความยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ถ้าได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มมากขึ้นก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ วุฒิ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลรัษฎา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและความยากจนและด้อยโอกาส ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัย

2. เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตรผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยด้านเพศ พบว่า มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งในด้านที่อยู่อาศัย และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ปัจจัยด้านจำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ พบว่า มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ปัจจัยด้านสถานภาพการสมรส พบว่า มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตรทั้งในด้านสุขภาพอนามัย

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้งในด้านการศึกษา และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่า มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตรทั้งในด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ไม่มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านแหล่งที่มาของรายได้ พบว่า ไม่มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า ไม่มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านโรคประจำตัว พบว่า ไม่มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ปัจจัยด้านเกณฑ์ความสามารถ พบว่า ไม่มีผลต่อรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

3. แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่จำเป็นเร่งด่วนที่สุด คือ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย รองลงมาตามลำดับ คือ สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านนันทนาการ และสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัญ สงวนเสริมศรี ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดพะเยา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายกลุ่มหนึ่งที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญและจัดสวัสดิการเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการอย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรและผลกระทบของวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้ผู้สูงอายุต้องประสบปัญหาหลายด้านและมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือหรือบริการจากภาครัฐเพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขตามสมควรแก่สภาพในบั้นปลายของชีวิต และนอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ที่ได้บัญญัติถึงเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ ส่วนที่ 9 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ มาตรา 51 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ เพราะความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุจากงานวิจัยครั้งนี้ได้บ่งชี้ในหลายมิติโดยเฉพาะมิติที่มีได้ก่อให้เกิดการมีความต้องการสวัสดิการที่แตกต่างกัน ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และเกณฑ์ความสามารถ ซึ่งนั่นจะเป็นสิ่งสะท้อนให้เราเห็นชัดเจนถึงความต้องการในการจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างที่มีได้แตกต่างกัน

ในสถานภาพทางสังคมที่ล้วนต้องการที่จะได้รับบริการสาธารณสุขที่ดีจากภาครัฐ ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทุกฝ่ายและทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักและใส่ใจเป็นอย่างยิ่งคือการจัดให้มีรูปแบบสวัสดิการที่จะก่อให้เกิดการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในทุก ๆ ด้าน ให้สามารถขับเคลื่อนไปในแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์และส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุได้รับอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ควรที่จะดำเนินการจัดให้มีสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่เป็นอันดับแรก เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วน และรองลงมาควรจัดให้มีสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้อบต.ควรจัดให้มีนั้น ซึ่งสิ่งสำคัญที่ อบต. ต้องระลึกถึงเสมอคือ การใช้จ่ายงบประมาณในด้านสวัสดิการสังคมนั้น ไม่ใช่เงินที่สูญเปล่าเพียงแต่สงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ยากจนด้อยโอกาสเท่านั้น หากแต่เป็นการลงทุนทางสังคมที่จะให้ผลตอบแทนไม่น้อยกว่าการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องจักรกล เพราะการจัดสวัสดิการสังคมจะมีผลสืบเนื่องไปถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลอย่างทั่วถึง และนอกจากนี้ยังจะมีส่วนช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำในในสังคมไทย รวมไปถึงเพื่อให้ผู้สูงอายุพ้นจากสภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ยึดถือกันมานานและใช้เป็นรากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ คือ แนวคิดด้านมนุษยธรรม หมายถึง ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและความต้องการในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทางรายได้และการจ้างงานรวมถึงการศึกษา และนอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้สูงอายุ คือ ควรจัดหาของใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับผู้สูงอายุ จัดหารถเคลื่อนที่เร็วในการรับ – ส่ง ผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล และควรพิจารณาจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเพิ่มให้กับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้สูงอายุ

2. ควรนำเสนอผลการวิจัยที่ได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแผนการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามระดับความต้องการของผู้สูงอายุ

3. ควรมีการเก็บข้อมูลความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเป็นรายปี เพื่อทราบถึงปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วนำมากำหนดนโยบายในการพัฒนางานสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นว่ามีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากสถานที่และสภาพแวดล้อมมีความแตกต่างกัน

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรหลักทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา บุรณะพงศ์. (2540). ผู้สูงอายุกับการขัดเกลาทางสังคมในครอบครัวในการสืบทอดคุณธรรมแก่เยาวชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสังคมวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะดูล. (2553). เอกสารคำสอนวิชา สค. 111 ปรัชญาสังคมสงเคราะห์และจริยธรรมทางวิชาชีพ (พื้นฐานแนวความคิดและปรัชญาสังคมสงเคราะห์) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาค 2/2553. เข้าถึงได้จาก: www.tu.ac.th/org/socadm/pakvicha/doctor/SW.111.SocialStructure.doc. (วันที่ค้นข้อมูล: 21 ธันวาคม 2556).
- กัมพล กล่ำสีทอง. (2555). การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ขวัญ สวงนเสริมศรี. (2551). แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2544). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559. เข้าถึงได้จาก: www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/SummaryPlan11thai.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล: 28 ธันวาคม 2556).
- จุลเทพ ชีระชาดา. (2537). แนวทางการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

- นภาพร ชโยวรรณและแซกซารี ชิมเมอร์. (2543). สุขภาพกับการจัดการทางสังคมของบิดามารดาสูงอายุในประเทศไทย : บุตรอยู่ที่ไหนและทำอะไรอยู่. วารสารพศตมาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. 1(1) : 24-42
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุษยมาศ สินธุประมา. (2539). สังคมวิทยาความสูงอายุ. เชียงใหม่ : สมพรการพิมพ์.
- บัญชา สะและวงษ์. (2551). ความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาศรี อนุวัน. (2552). ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการทั่วไป). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,กระทรวง. (2545). แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549). เข้าถึงได้จาก: <http://www.m-society.go.th/masterplan/plan4.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล: 12 สิงหาคม 2555).
- เพชรรา สุนทรโททก. (2530). บทบาทผู้สูงอายุในสังคมตามการรับรู้ของเยาวชนและผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิจัยการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑาทิพย์ วุฒิ. (2553). ยุทธศาสตร์การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลอรุณภูมิ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- มณฑิรา เขียวยิ่ง, จินตนา ลีละไกรวรรณ, และสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล. (2540). ความคาดหวัง
และความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รำพรรณ ศิริจันทน์. (2555). คุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วันทนี วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วศินารมณ, และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุขย์. (2543). ความรู้
ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, สถาบัน. (2554). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยเรื่อง
สู่ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าภายในปี พ.ศ. 2560. เข้าถึงได้จาก:
tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/12/m67.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล: 15 พฤศจิกายน
2556).
- ศติพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). สวัสดิการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์พัฒนางานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค. (2556). ประวัติความเป็นมา.
เข้าถึงได้จาก: <http://www.banbangkhae.go.th>. (วันที่ค้นข้อมูล: 23 ธันวาคม 2556).
- สมพิศ มีสุข. (2554). การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของ
ผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). สังคมวิทยาผู้สูงอายุ : ความเป็นจริงและการคาดการณ์ใน
สังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภากาชาดไทย. (2556). โครงการที่พักผู้สูงอายุ อาคารสว่างคนิเวศ สภากาชาดไทย.
เข้าถึงได้จาก: <http://www.redcross.or.th>. (วันที่ค้นข้อมูล: 25 ธันวาคม 2556).
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- _____. (2552). แนวทางการดำเนินการด้านสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

- สายสวาท เกตราสุวรรณ. (2542). ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาประชากรศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. (2543). ใครจะดูแลผู้สูงอายุในอนาคต. วารสารพฤตภาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. 1(2) : 3 - 4.
- สุรกุล เจนอบรม, (2541). วิทยาการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2555 : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2555. เข้าถึงได้จาก: www.nso.go.th/service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlywork55.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล: 28 ธันวาคม 2556).
- ส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, สำนัก. (2554). นโยบายรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก: http://www.oppo.opp.go.th/pages/law/law_06.html. (วันที่ค้นข้อมูล: 28 ธันวาคม 2556).
- องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง. (2556). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2557 – 2559). เอกสารอัดสำเนา.
- อภิญา เวชยชัย. (2544). การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน “โครงการเป็ยยังชีพ”. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มี 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

3. ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป และไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่านและขอขอบคุณที่ท่านได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามทุกส่วนและทุกข้อความตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() อายุ 60 - 69 ปี

() อายุ 70 - 79 ปี

() อายุ 80 - 89 ปี

() อายุ 90 ปีขึ้นไป

3. จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ

() 600 บาท

() 700 บาท

() 800 บาท

() 1,000 บาท

4. สถานภาพการสมรส

() โสด

() สมรส

() หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

5. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้ศึกษา	☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ปวช.	☐ ปวท. , ปวส. หรืออนุปริญญา
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพ

☐ ว่างงาน	☐ เกษตรกรรม (ทำนา / ทำสวน / ทำไร่)
☐ คำขาย	☐ รับจ้าง
☐ รับราชการ	☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 1,000 บาท	☐ 1,001 - 3,000 บาท
☐ 3,001 - 5,000 บาท	☐ 5,001 - 7,000 บาท
☐ 7,001 - 10,000 บาท	☐ 10,000 บาทขึ้นไป

8. แหล่งที่มาของรายได้

☐ ประกอบอาชีพของตนเอง
☐ ลูก / หลาน / ญาติ
☐ หน่วยงานราชการ เช่น เบี้ยยังชีพ เงินสงเคราะห์ต่างๆ

9. ลักษณะการอยู่อาศัย

☐ อยู่คนเดียว	☐ อยู่กับคู่สมรส
☐ อยู่กับคู่สมรส และบุตร / หลาน	☐ อยู่กับบุตร / หลาน
☐ อยู่กับญาติ	

10. โรคประจำตัว

☐ ไม่มี	☐ มี

11. เกณฑ์ความสามารถของท่าน

☐ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เนื่องจากปัญหาสุขภาพ
☐ ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง
☐ ช่วยเหลือตนเองได้ดี

ส่วนที่ 2 รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่านให้มากที่สุด

รูปแบบการจัดสวัสดิการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสุขภาพอนามัย					
1. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการแนะนำวิธีป้องกันโรคในวัยผู้สูงอายุ					
2. อบต. ควรจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพถึงบ้านให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปีละ 2 ครั้ง					
3. อบต. ควรจัดให้มีบริการยานพาหนะในการรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลในกรณีเจ็บป่วยและช่วยเหลือตนเองไม่ได้					
4. อบต. ควรจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุทุกช่วงวัยถึงที่บ้าน					
5. อบต. ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน					
6. อบต. ควรจัดให้มีการบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย					
7. อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยระยะสุดท้ายก่อนเสียชีวิต					
8. อบต. ควรจัดให้มีศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ					
9. อบต. ควรจัดให้มีการจัดบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน					

รูปแบบการจัดสวัสดิการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการศึกษา					
1. อบต. ควรจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสามารถใช้ภูมิปัญญาในการถ่ายทอดและเรียนรู้ด้วยกัน					
2. อบต. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมตามความสนใจและความถนัดกับวัยของผู้สูงอายุ					
3. อบต. ควรจัดให้มีผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ความรู้ตามความสามารถของผู้สูงอายุ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ					
4. อบต. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุและกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการรับรู้ที่เป็นปัจจุบัน					
5. อบต. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ					
6. อบต. ควรจัดให้มีการรณรงค์ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกของคนทุกวัยให้รู้ถึงคุณค่าของผู้สูงวัย โดยเฉพาะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุ					
7. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญา/องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตของผู้สูงอายุให้กับลูกหลานหรือชุมชน					
8. อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิทธิตามกฎหมายของผู้สูงอายุที่ควรได้รับอย่างทั่วถึง					
9. อบต. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึง					

รูปแบบการจัดสวัสดิการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านนันทนาการ					
1. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพจิตใจของผู้สูงอายุให้เป็นเหมือนพลังที่ทำให้ผู้สูงอายุมุ่งกำลังใจในการใช้ชีวิตประจำวัน					
2. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายเพื่อป้องกันโรคเสื่อมสภาพและพิการของอวัยวะต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อและข้อต่าง ๆ ปอด และหัวใจ					
3. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะสังสรรค์ด้วยกัน					
4. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการร่วมกันระหว่างคนในครอบครัวกับผู้สูงอายุ					
5. อบต. ควรจัดให้มีคลินิกสุขภาพจิตให้กับผู้สูงอายุ เพื่อผ่อนคลายความเครียดและความรู้สึกกดดัน					
6. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุปฏิบัติธรรม และปลูกต้นไม้กับครอบครัวหรือเพื่อนร่วมวัยเดียวกัน					
7. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมการเดินทางไกลพาผู้สูงอายุท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ในประเทศ					
8. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมงานอดิเรกที่ผู้สูงอายุมีใจรัก เพื่อสร้างความผ่อนคลายความบันเทิง ความรู้สึกอึดอ้อมให้กับชีวิต เช่น งานฝีมือ ต่าง ๆ					
9. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยเฉพาะในวันผู้สูงอายุ					

รูปแบบการจัดสวัสดิการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่อยู่อาศัย					
1. อบต. ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย					
2. อบต. ควรจัดให้มีการก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน					
3. อบต. ควรจัดให้มีที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางร่างกาย จิตใจและสังคม					
4. อบต. ควรจัดให้มีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน					
5. อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง					
6. อบต. ควรจัดให้มีสถานสงเคราะห์เพื่อดูแลผู้สูงอายุเมื่อถึงวัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้					
7. อบต. ควรจัดให้มีบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในบริเวณที่อยู่อาศัย					
8. อบต. ควรจัดให้มีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่อยู่อาศัย					
9. อบต. ควรจัดให้มีที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัย					
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
1. อบต. ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะและสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนนทางเดิน ทางลาด อาคาร ห้องสุขา ฯลฯ					
2. อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรม					
3. อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งประสบภัยพิบัติต่าง ๆ					

รูปแบบการจัดสวัสดิการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. อบต. ควรจัดให้มีผู้ดูแลการเบิกถอนเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุกรณีไม่สามารถเบิกถอนด้วยตนเองได้					
5. อบต. ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย					
6. อบต. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษาและดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีแก่ผู้สูงอายุ					
7. อบต. ควรจัดให้มีการบริการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง					
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส					
1. อบต. ควรจัดให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุได้ทำงานและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว					
2. อบต. ควรจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน					
3. อบต. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมรายได้ตามความรู้ความสามารถของผู้สูงอายุ					
4. อบต. ควรจัดให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง และให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุทุกช่วงวัย					
5. อบต. ควรจัดให้มีกองทุนเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้กับผู้สูงอายุที่ยากจน					
6. อบต. ควรจัดให้มีการสงเคราะห์ค่าครองชีพแก่ผู้สูงอายุที่ยากจน					
7. อบต. ควรจัดให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่ท่านคิดว่าจะมีความจำเป็นเร่งด่วน
ที่ตรงกับตามลำดับความต้องการของท่าน ดังนี้

- 1 หมายถึง ความจำเป็นเร่งด่วนที่สุด
- 2 หมายถึง ความจำเป็นเร่งด่วนมาก
- 3 หมายถึง ความจำเป็นเร่งด่วนปานกลาง
- 4 หมายถึง ความจำเป็นเร่งด่วนน้อย
- 5 หมายถึง ความจำเป็นเร่งด่วนน้อยที่สุด

ที่	รูปแบบสวัสดิการ	อันดับความจำเป็น เร่งด่วน
1	ด้านสุขภาพอนามัย	
2	ด้านการศึกษา	
3	ด้านนันทนาการ	
4	ด้านที่อยู่อาศัย	
5	ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	
6	ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

Reliability Analysis – Scale (Alpha)**Item-Total Statistics**

ตารางแสดงผลการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b1	218.17	387.109	.528	.936
b2	218.10	391.679	.471	.937
b3	218.00	383.379	.610	.936
b4	218.20	384.097	.607	.936
b5	218.27	393.926	.497	.937
b6	218.13	397.430	.216	.938
b7	218.33	386.575	.610	.936
b8	218.27	384.202	.641	.935
b9	218.00	393.103	.413	.937
c1	218.80	400.786	.157	.938
c2	218.40	387.972	.676	.936
c3	218.67	393.885	.342	.937
c4	218.53	391.706	.487	.936
c5	218.53	395.775	.306	.937
c6	218.50	392.603	.395	.937
c7	218.67	399.609	.200	.938
c8	218.33	396.023	.334	.937
c9	218.03	388.654	.551	.936
d1	218.33	386.920	.598	.936
d2	218.23	391.564	.414	.937
d3	218.30	406.079	-.053	.940

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
d4	218.20	389.269	.538	.936
d5	218.33	400.644	.153	.938
d6	218.57	398.254	.189	.938
d7	218.03	391.206	.540	.936
d8	218.40	388.800	.458	.937
d9	218.17	391.454	.517	.936
e1	218.20	390.166	.445	.937
e2	217.90	390.852	.501	.936
e3	217.93	389.857	.549	.936
e4	218.47	391.637	.504	.936
e5	217.83	379.316	.761	.935
e6	217.93	386.064	.645	.935
e7	218.17	384.213	.654	.935
e8	218.07	386.409	.699	.935
e9	217.73	387.857	.581	.936
f1	218.03	380.033	.762	.935
f2	218.20	391.269	.466	.937
f3	217.97	396.171	.350	.937
f4	218.30	393.803	.398	.937
f5	218.27	389.926	.519	.936
f6	218.27	382.064	.642	.935
f7	217.87	384.257	.688	.935
g1	218.20	385.476	.537	.936
g2	217.83	392.075	.413	.937
g3	218.27	396.340	.344	.937

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
g4	218.27	386.685	.561	.936
g5	218.20	388.717	.522	.936
g6	217.83	384.695	.711	.935
g7	218.03	395.344	.372	.937

Reliability Coefficient 50 items

Cases = 30

Alpha = .938

Standardized item alpha = .939

**ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ**

ตารางแสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม คะแนน	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม คะแนน	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๓๘.๑(๘)/ว ๐๔๕

สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางวิจิตตรา พ่วงท่าโก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการภาครัฐ รุ่นที่ ๑ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยมี ดร.วงศกร เจียมเผ่า เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด)

รองผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โทร/โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ที่ ศธ ๐๕๓๘.๑(๘)/ว.๐๖๘

สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นางวิจิตตรา พ่วงท่าโก นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการภาครัฐ รุ่นที่ ๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยมี อาจารย์ ดร.วงศกร เจียมเผ่า เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาจะต้องเข้าเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง เพื่อนำมาประกอบงานวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นักศึกษาผู้นี้ได้เข้าเก็บข้อมูลในครั้งนี้

no/116 0110.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

วิจิตตรา พ่วงท่าโก
นักศึกษารุ่นที่ ๑ สาขาวิชาการบริหารจัดการภาครัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด)

รองผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา (นางสาววันนันทน์ โพธิ์บัติ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง

สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

(นายสุเมธ ปานทิม)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	วิจิตตรา พ่วงท่าโก
วัน เดือน ปีเกิด	29 มิถุนายน 2519
สถานที่เกิด	1 หมู่ที่ 4 ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/1 หมู่ที่ 4 ตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
ตำแหน่ง	นักพัฒนาชุมชน
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2533	ป.6 โรงเรียนบ้านวังกระโดน
พ.ศ. 2535	ม.3 โรงเรียนสรรเพชรอัญญาพิทยาคม
พ.ศ. 2538	ม.6 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม
พ.ศ. 2540	ปวส. โรงเรียนพนินชยการวิทยาลัยนครสวรรค์
พ.ศ. 2553	ปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (สาขาการปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2557	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (สาขาการบริหารจัดการภาครัฐ) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก